4. VI. 1944.

Poštarina plaćena u gotovu. CIENA 4 KUNE BROJ 23

USTAŠA

VJESTNIK HRVATSKOG USTAŠKOG OSLOBODILAČKOG POKRETA

Čuvari hrvatskog Jadrana vratili su se nakon dugog izbivanja u domovinu

Snimke P. B.

GOD. XIV. — BROJ 23.

USTAŠA

ZAGREB, 4. LIPNJA 1944.

VJESTNIK HRVATSKOG USTAŠKOG OSLOBODILAČKOG POKRETA

HRVATI I HRVATSKO MORE

Kako se opisuje obširnije na drugom mjestu, nedavno su se vratili u domovinu naši mornari-legionari s Crnog mora, koji su u dugim i težkim borbama u tom prostoru osvjetlali lice svoje i svog naroda. Povodom njihova povratka u domovinu napisao je zapovjednik hrvatske ratne mornarice doadmiral Nikola Steinfl značajni članak za naše dnevne novine o Hrvatima i hrvatskom moru. Prenosimo značajnije stavke toga članka.

»Pomorski narodi, ako hoće živjeti, piše zapovjednik hrvatske ratne mornarice, moraju braniti ne samo svoje kopno, nego i svoje more, jer braneći svoje more, brane ujedno i svoju zemlju. Zato je obrana mora od prvenstvene važnosti, jer se pomorska zemlja uobće ne može braniti, ako ne brani i svoje more. Ova je istina još odlučnije važna za zemlje s brojnim otočjem i razvijenom obalom, kakva je iztočna obala Jadranskoga mora počevši od rta Spasenja (Salvore) u Istri, pa preko sv. Ivana na Pučini kod Rovinja sve do otočića Krš kod Djerana na ušću Bojane kod Sv. Ivana Medovanskog (Šindin). More, otočje i primorje, a time i pristup u zemlju s morske strane brani prvenstveno onaj dio oružanih snaga naroda i države, koji sačinjavaju pomorsku oružanu snagu ili — kratko — ratnu mornaricu, u kojoj su sadržana sva suvremena obranbena sredstva, koja tom cilju služe . . .«

Prikazavši u nekoliko obćenitih crta značaj i vriednost hrvatskog pomorskog duha, podsjeća doadmiral Nikola Steinfl na slavnu prošlost hrvatske mornarice. O toj prošlosti navodi sliedeće:

»Pod kraljem Tomislavom, u prvoj četvrti X. stoljeća, brojila je hrvatska ratna mornarica — kako je zabilježio suvremeni bizantinski car Konstantin Porfirogenet — 80 velikih ratnih jedinica (kondura) sa po 10—20 momaka. Ta mornarica — uz kopnenu vojsku od 100.000 dobro oboružanih i izvježbanih pješaka i 60.000 brzih lakih konjanika — učinila je tada Hrvatsku najjačom pomorskom silom na Jadranskom moru i jednom od najjačih sila u čitavom Sredozemlju.

Samo na temelju svoje pomorske oružane snage mogao je hrvatski kralj Petar Krešimir IV. u drugoj polovini XI. stoljeća s punim pravom iztočnu obalu Jadranskoga mora nazvati »mare nostrum«.

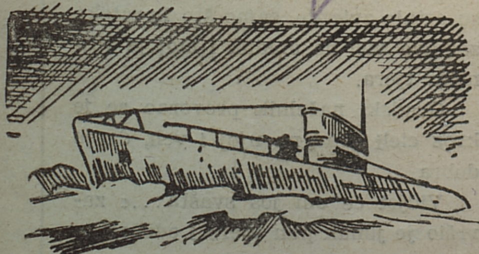
Svjetska poviest i narodna predaja zabilježili su i u vremenu poslije izumrća hrvatske narodne dinastije znatne uspjehe Hrvata na moru. Tako su na pr. Hrvati u pomorskim bitkama uzduž ciele sjeverne pole naše jadranske obale pobili i potopili Mongole (Tatare), kada su koncem prve polovine 13. stoljeća pokušali domoći se vlasti nad Jadranskim morem, goneći hrvatsko-ugarskog kralja Belu IV.

Nakon brojnih bitaka na kopnu i na moru, u kojima su glavni udio imali baš Hrvati pod svojim banom, sklopila je Venecija 1358. mir, kojim je bila prisiljena odreći se svih dalmatinskih gradova i otoka od »polovice Kvarnera do medjaša grada Drača«.

Velika i značajna trgovačka mornarica dubrovačka, koja je brojila preko 160 većinom većih i velikih prekooceanskih brodova, kroz stoljeća je pobjedonosno vijala svoju zastavu po svim tada poznatim svjetskim morima u miru i u ratu.

U pomorskoj pobjedi nad otomanskim carstvom, t. j. u pomorskoj bitci kod Lepanta god. 1571., sudjelovali su boreći se slavno i uspješno, hrvatski brodovi s hrvatskim mornarima.

Od polovine XVI. i početkom XVII. stoljeća, Hrvati gorštaci uskočiše u Senj, a noseći u svojoj hrvatskoj rasnoj krvi latentne prvorazredne pomorske sposobnosti, zajedno sa Senjanima i ostalim Primorcima, kao neustrašivi, neobično vješti i divljenja vriedni Uskoci, obranili su u čitavom nizu pomorskih bitaka protiv Mleta-

OPROŠTAJNA ZAPOVIED vrhovnog zapovjednika njemačke pomorske južne skupine Hrvatskom pomorskom sklopu na Crnom moru

Povodom odlazka Hrvatskog pomorskog sklopa na Crnom moru u domovinu izdao je vrhovni zapovjednik njemačke pomorske južne skupine oproštajnu zapovied, koja je hrvatskim mornarima priobćena kod oprostne smotre pred odlazkom u Hrvatsku. Ta oproštajna zapovied glasi:

»Na temelju sporazuma izmedju njemačke i hrvatske vlade ukida se Hrvatski pomorski sklop na Crnom moru i uvršćuje se u hrvatsku mornaricu.

Prielaz stupa na snagu časom stupanja sklopa na hrvatsko tlo. Istodobno se pripadnici odjela razrješuju dosadanje prisege kao vojnici njemačke mornarice.

Hrvatski pomorski sklop na Crnom moru uzpostavljen je 19. VII. 1941. Taj se je sklop od tada pa do današnjeg dana nalazio stalno u djelovanju na Crnom moru, podredjen zapoviedajućem admiralu Crnog mora pod glavnim zapovjedničtvom mornarice na jugu. Pod vodstvom svoga zapovjednika, kapetana bojnog broda Vrkljana, i svojih častnika sklop se je, kako u podhvatima na kopnu, tako i osobito u pomorskom ratovanju iztakao hrabrošću, stalnom spremnošću za upotrebu i pomorskim znanjem, te je time ponovno dokazao staru slavu hrvatskih pomoraca.

Razstajem se težko s drugovima, izkušanim u borbi pri njihovu odlazku iz mog područja, zahvaljujem im na vjernosti, hrabrosti i iztaknutim djelima, koja će ostati stalno u častnoj uspomeni kod njemačke mornarice, te im želim u budućem sastavu mlade hrvatske mornarice slavu i vojničku sreću do konačne pobjede. Admiral FRICK.«

Dnevni život

O VOJNIKU

»U nevolji i pod terorom vodjenja rata nalazi vojnik opet sve one vrjednote najuzvišenije askeze (samozataje). Kod njega nema mržnje. U neprestanoj i samosvladanoj spremnosti za podpuno žrtvovanje, a u savršenoj poslušnosti prema cilju, koga on sam nije postavio, izvršuje on djelo, koje donosi sa sobom najjače razvijanje njegovih etičkih funkcija (njegovih ljudskih vrlina)... On trpi daleko više, nego što djeluje, a i njegovo djelovanje je trpljenje. On trpi za druge... Da li je suviše rečeno, da izpunja svoju najvišu etičku funkciju (svoju najdostojniju zadaću) netko tko iz nuždnosti, a bez svoje krivnje, trpi za druge?«

Ovo su rieči suvremenog nizozemskog filozofa Huisinge o vojniku. Neka svaki onaj, koji sam još nije izkusio težkoću vojničkog djelovanja, razmisli o tim riečima kad susretne čovjeka opaljena obraza, ozbiljna izraza, čvrsta koraka, prašne odjeće, izmučena tiela — kad susretne vojnika. On trpi za druge. Trpi za mnoge i takove, koji niesu ni najmanje vriedni njegova trpljenja.

Neka nas sve prožme najdublje poštovanje prema našim vojnicima, prema savremenim mučenicima patničke Hrvatske! Oni su prvi ljudi naše domovine. — ha.

ka i Turaka iztočnu polu Jadranskog mora, tako da ona nikada nije postala ni izključivo mletačkim ni turskim morem. Nikad stvarno pobiedjene, izdala ih je austrijska kamarila madridskim mirom god. 1618. i to u svojoj nevjerojatnoj poviestnoj kratkovidnosti na svoju vlastitu konačnu štetu, jer je upravo 300 godina iza madridske izdaje god. 1918. konačno savijena austrijska ratna zastava na Jadranskom moru. Državnici habsburžkog carstva prekasno su spoznali odlučnu važnost pomorskog hrvatskog naroda na Jadranskom moru. Oni su to do duše pokušavali popraviti u zadnji čas, kad je posljednji Habsburgovac, kao hrvatski kralj i austrijski car, priznavši ratničke vrline i u svim ratovima uviek krvlju posvjedočenu hrabrost Hrvata, predao cielu ratnu flotu podunavske monarhije hrvatskom narodu. Nu to je već bilo prekasno. Iako je uslied tadanjih za Hrvate nepovoljnih prilika, diktatom tadanje Antante, bila onda skinuta hrvatska zastava, ipak se životna snaga hrvatskog naroda nakon 25 godina težke i krvave borbe uspjela ponovno afirmirati na svojem dielu Jadranskog mora, pa se danas — velikom zaslugom našeg dičnog Poglavnika i borbom hrabre ustaške hrvatske vojske i cielog hrvatskog naroda i države — ponovno vije na vlastitoj trgovačkoj i ratnoj mornarici. To je priznanje više od tisućljetne činjenice, da smo stvarni gospodari iztočne obale Jadranskog mora mi Hrvati, i to već od vremena, dok još uobće nisu obstojali mnogi današnji evropski narodi.«

Zapovjednik naše ratne mornarice završio je svoj članak sliedećim riečima:

»Živi život jači je od svake puke tehnike, jer tehnika služi životu i život je stvara, a ne obratno. U pogledu pomorske sposobnosti mi Hrvati imamo jedan od najvećih zaloga uspješnog razvoja za budućnost, jači od svakog materialnog bogatstva, jači od veleobrta i jači od same tehnike, a to je izvanredna prirodjena sposobnost, koju nam kao neocjenjivi dar daje pri samom porodu naša hrvatska majka, koja radja izrazite pomorce mornare, pomorske junake i pomorske vještake. Ona čini, da smo mi Hrvati u pogledu pomorstva daleko pred drugim narodima, što jasno opažamo, kada vidimo, kako se drugi narodi pokušavaju boriti, da postanu pomorski narodi, pa im to nastojanje i muka i nakon stoljeća, uz sve prije spomenute važne preduvjete ali bez prirodjene pomoračke i vojničke sposobnosti, vrline i hrabrosti, ne uspieva. Hrvatu sve to daje hrvatska majčina krv i majčino mlieko.

Knez Petar Zrinjski, ban hrvatski, koji je kao branitelj hrvatskog mora prigodom svog posjeta hrvatskoj Boki Kotorskoj hrabrim peraškim junacima predao svoju sjajnu simboličku sablju na spomen peraškog boja, u »Adrianskog mora sireni« 1600. na katarki svoje galije nosi zapovjednički plamenac (zastavicu) s nadpisom »Vincere aut mori«, t. j. pobiediti ili umrieti. Ta rečenica neka bude i naša lozinka.«

„Crnci“ . . .

Donosimo svježu sličicu iz nedavne borbe kod Novog Marofa u kojoj su pripadnici Crne legije pod zapovjedničtvom svoga Ranka Bobana smlatili partizane do nogu, oduzeli im uz množtvo oružja jednu podpunu uredjenu krugovalnu postaju i jedna velika oklopljena kola.

Evo što nam je sam dopukovnik pripoviedao o tom slučaju:

»U velikom luku obišli su partizani postave mojih crnaca bojeći se da ih ne odkrijemo, jer su znali da ću ih odmah progoniti.. Doskora sam saznao, da treba pomoći. Prošli smo kroz Varaždin i pali za ledja banditima. Ako su se kome nadali, a meni se bome nisu.

Prije nego sam pošao upozoravali su me, da ne idem bez tankova. Kud ćeš s tankovima, kad ja imam bolje dečke od tankova.

I doista na bojištu se našao taj jedan veliki tank oko kojega su se natiskivali partizani. Ma nikaka vojska to nije, razžestio se dop. Boban. Mislim ja kako ću s tim vragom, a ja najprije namignem, da se raztjera ona družina naokolo a onda ćemo lahko.

Razjurili moji momci njih, ko djavole. Ostao onaj tank sam sa svoje dvie zviezde na svakoj strani.

E, kad smo ga osamili, legni svak u jarak i pritaji se.

Puca partizan i strojnicama i s topom oko sebe, ali kad vidi da se sve stišalo, prepao se, pa otvori vratašca, da će pobjeć...

Taj više neće bježati...

Kad smo se vraćali, u Varaždinu se sakupilo svieta ko nikad. Dobar je tamo narod, samo bi ja ipak trebo tamo ostati petnaest dana, pa bi bilo bolje.

Kad smo stigli pred Koprivnicu, čuju gradjani silnu buku, pa misle: koji je to djavo. A znali su da smo bez tankova pošli.

Imali su bome što i vidit. Petdeset na sat vozi ona mrcina, a na njoj su ostale zviezde, samo što hrvatska zastava visi na sredini i moj je vojničar tjera.

Gradski načelnik provozao se je kroz cieli grad na njoj i veli, da je dobra.

Vidjet će oni još svašta...« završio je junak pun vjere i oduševljenja u svoje dječake.

ODLUKE MINISTRA POSTROJNIKA o priznanju prava na državnu pomoć

»Odlukom ministra postrojnika od 4. travnja 1944. broj D. p. 36-1943. priznato je Imbri KAŠAJ iz Mačka, općine Farjaševac, kotar Bjelovar ustaškom zbirniku zbira Mački, temeljem §§ 4. i 5. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D-V-1943. o državnoj pomoći postradalim dužnosticima »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini osobne mirovine državnog službenika I. dočinovničkog razreda 1. plaćevnog stupnja s 35 godina navršene državne službe.«

»Odlukom ministra postrojnika od 11. travnja 1944. broj D. p. 1-1944. priznato je Ani BRADIĆ iz Dubrave, općine Dubrava, kotar Čazma, udovi iza pokojnog Ivana Bradića životom postradalog tabornika ustaškog tabora Dubrava, temeljem §§ 4. i 8. Zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnosnicima »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika X. činovničkog razreda s 35 godina navršene državne službe.

»Odlukom ministra postrojnika od 24. ožujka 1944. broj D. p. 4-1943. priznato je Sejdi KURTOVIĆ iz Gackog, udovi iza pokojnog Nazifa Kurtović životom postradalog tabornika ustaškog tabora Gacko, temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII-1915-D-V-1943. o Državnoj pomoći postradalim dužnosnicima »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika X. činovničkog razreda s 35 godina navršene državne službe.«

IMENOVANJA U USTAŠKOM POKRETU

Broj 2183-1944. Zagreb, 20. travnja 1944.

IMENOVANJE

Temeljem § 47. odj. 4. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« — hrvatskog oslobodilačkog pokreta od 11. kolovoza 1942., a na priedlog stožernika upućen Zapovjedničtvu ustaša, imenujem ustašu Josipa GRGUREVIĆ-a iz Janjine, logornikom ustaškog logora Pelješac.

Ministar postrojnik:
vitez Dr. Lovro Sušić

Broj 2218-1944. Zagreb, 26. travnja 1944.

IMENOVANJE

Temeljem § 47. odj. 4. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« Hrvatskog oslobodilačkog pokreta od 11. kolovoza 1942., a na priedlog stožernika upućen Zapovjedničtvu ustaša, imenujem ustašu Jusufa AJDINOVIĆ-a, školskog izvjestitelja logornikom ustaškog logora Banja Luka.

Ministar postrojnik:
vitez Dr. Lovro Sušić

Broj 2392-1944. Zagreb, 3. svibnja 1944.

IMENOVANJE

Temeljem § 47. odj. 4. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« — hrvatskog oslobodilačkog pokreta od 11. kolovoza 1942., a na priedlog stožernika upućen Zapovjedničtvu ustaša, imenujem ustašu Martina GLAZERA, posjednika iz Osieka logornikom ustaškog logora Osiek II.

Ministar postrojnik:
vitez Dr. Lovro Sušić

Broj 2477-1944. Zagreb, 8. svibnja 1944.

IMENOVANJE

Temeljem § 56. odj. 2. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« — hrvatskog oslobodilačkog pokreta — od 11. kolovoza 1942., a na priedlog stožernika, upućenog Zapovjedničtvu ustaša imenujem ustašu Azaudina AGANOVIĆA, službenika Glavnog Ravnateljstva za promičbu pobočnikom za promičbu Ustaškog stožera Sana-Luka, sa sjedištem u Banja Luci.

Ministar postrojnik:
vitez Dr. Lovro Sušić

Broj 2256-1944. Zagreb, 24. travnja 1944.

IMENOVANJE

Temeljem § 56. odj. 2. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« — hrvatskog oslobodilačkog pokreta — od 11. kolovoza 1942., a na priedlog stožernika, upućen Zapovjedničtvu ustaša imenujem ustašu Hrvoju JURIĆ-a, poreznog činovnika iz Osieka, pobočnikom za promičbu Ustaškog stožera Livac-Baranja, sa sjedištem u Osieku.

Ministar postrojnik:
vitez Dr. Lovro Sušić

Broj 2332-1944. Zagreb, 26. travnja 1944.

IMENOVANJE

Temeljem § 56. odj. 2. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« — hrvatskog oslobodilačkog pokreta — od 11. kolovoza 1942., a na priedlog stožernika, upućen Zapovjedničtvu ustaša imenujem ustašu Rudolfa SRNAK-a, učitelja iz Varaždina, pobočnikom za upravu Ustaškog stožera Zagorje, sa sjedištem u Varaždinu.

Ministar postrojnik:
vitez Dr. Lovro Sušić

Broj 2331-1944. Zagreb, 26. travnja 1944.

IMENOVANJE

Temeljem § 56. odj. 2. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« — hrvatskog oslobodilačkog pokreta — od 11. kolovoza 1942., a na priedlog stožernika, upućen Zapovjedničtvu ustaša imenujem ustašu Stjepana BLAŽIĆ-a iz Varaždina pobočnikom za promičbu Ustaškog stožera Zagorje, sa sjedištem u Varaždinu.

Ministar postrojnik:
vitez Dr. Lovro Sušić

tjedni listić

NA ZDRAVLJE BUDALAMA ...

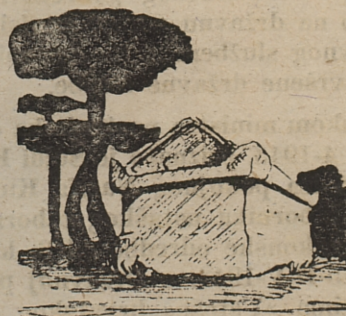
21. svibnja na večer govorio je na englezkoj krugovalnoj postaji jedan Englez, imenom Harrison, koji vrši promičbu za jugoslavensko »partizanstvo«. Govoreći o izvješćima, što ih angloamerička promičba dobiva o partizanima, rekao je medju ostalim i sliedeće:

Kroz mnogo mjeseci mi smo zavisili o izvješćima putem raznih kanala iz Budimpešte, Sofije, Carigrada ili Kaira. Kadkada su ova izvješća bila bez zle namjere pogrješna, a kadkada, kako smo kasnije ustanovili, bila su namjerno krivotvorena, da posluže promičbenim ciljevima ove ili one ličnosti ili ove ili one skupine«.

Kasnije su, priznaje Harrison, viesti o prilikama na području bivše Jugoslavije dobivali izravno od partizanske krugovalne postaje »Slobodna Jugoslavija«, kojima se takodjer ne može dati puna vjera. Neistinitost tih viesti već je toliko bila upadna, da su se i u samoj Englezkoj počeli javljati glasovi koji su se bunili protiv tako neistinitog izvještavanja. Radi toga će u buduće, izjavljuje taj englezki promičbenjak, englezka krugovalna postaja davati redovna izvješća o partizanima i prilikama na području bivše Jugoslavije, koja će izvješća slati John Talbot, Englez, i Stojan Pribičević, Srbin, koji predstavljaju cielo britansko i američko novinstvo na području bivše Jugoslavije, t. j. u šumama.

Ovaj dakle Englez sam priznaje da je angloamerička promičba u dosadašnjim svojim brbljanjima o prilikama na području bivše Jugoslavije naprosto lagala. Od sad će, kako kaže primati viesti od jednog Engleza i jednog Srbina, poznatog neprijatelja hrvatskog naroda. Na ovom si mogu čestitati sve one budale koje su do sada čekale viesti londonskog krugovala kao neku spasonosnu istinu. Na zdravlje im bilo! Dotle Hrvatskom teče nevina krv žrtava, ubijanih od odmetničkih bandita i gore hrvatska sela od njih zapaljena... Ova istina nekim »mudracima«, kao da još nije toliko jasna: njima su važnije viesti angloameričke promičbe, za koje viesti sama ta promičba danas priznaje da su bile najobičnija laž.

BUDI SVOJ

(Odgojne iskrice)

Najteži je zadatak vojnika — poznavanje čovjeka, poznavanje neprijatelja, ocjena situacije i postupanje s neprijateljem. Staro je i važno pravilo, da se moraš prenieti duhom u neprijateljski položaj i odande ocjenjivati vlastiti podhvat i postupak, koga želiš poduzeti, a s druge strane moraš savjestno i točno izpitati sve moguće neprijateljske pripreme. To je dobro pomoćno sredstvo, koje će biti tim sigurnije, čim bolje razumijemo i u obzir uzmemo neprijateljsku bit ratovanja.

Opasno je podcjenjivati neprijatelja, a precjenjivati ga je u najmanju ruku neukusno, ako ovo precjenjivanje ne dovodi do kočenja rada. Svakako nije dosta oprezno držati neprijatelja pametnijim i boljim, nego što smo mi sami. Rat je medjusobna borba. U takoj se borbi ljudi bezobzirno uništavaju. Vojnik mora o neprijatelju medju ostalim znati, da li naginje brzoj navali, ili lukavom oprezu, da li je žilav, ili prevrtljiv, da li se dade zaplašiti, ili je hladnokrvan. Mora prije svega stvoriti sliku o tome, što sam neprijatelj o nama, svom neprijatelju misli; jer je naravno onaj u prednosti, koji neočekivano i energično napada. Poslovica je staroga borca: »Ne traži neprijatelja u onoj zasjedi, u kojoj nisi ti sam već sjedio i neprijatelja dočekivao.«

Kao kod svakog ljudskog prosudjivanja, tako i ovdje igra veliku ulogu stvarnost. Ako je neprijatelj na nekom mjestu vrlo osjetljiv, a mi sami moramo sa svojim snagama štediti, onda ćemo po mogućnosti nastojati sve točke oprezno obići, koje su od presudne važnosti. Neposredni napad takih točaka bit će uviek teži put. Prema izkustvu tamo je obično i najjači odpor. Obično su to glavni gradovi, ili osobita narodna svetišta, a može takodjer biti i svako veće mjesto u toku ratovanja. Tako je bio u prošlom svjetskom ratu grad Verdun za cielu Francuzku od osobite važnosti. S druge su strane takve osjetljive točke upravo najzgodnije, da pogode neprijateljsku osjetljivost i važnost. Osjećamo li se dosta jakim, tražit ćemo odluku upravo tamo, gdje nam neprijatelj pruža najjači odpor. Inače moramo nastojati takve osjetljive točke, ili iznenaditi, ili ih obilaznim napadom zauzeti. Gubitak takvih osjetljivih točaka će u svakom slučaju oslabiti neprijateljski odpor, premda ne ćemo dobiti velikih strategijskih prednosti.

Upravo smiešno je misliti, da je smisao rata po mogućnosti što više neprijatelja poubijati, ili ih osakatiti. To može biti u slučaju, ako se uzme za cilj, što više neprijatelja iztriebiti, kao u posljednjem ratu Rimljana proti Punjana. No nadajmo se, da će nas kršćanski moral od takvih čuda i zuluma sačuvati i ako svi znaci u ratovanju saveznika govore, da se to u prvom svjetskom ratu dogadjalo, pa i sada u drugom svjetskom ratu dogadja.

Smisao je rata, razbiti odpor neprijatelja i prisiliti ga da popusti od svoga cilja. Koliko će trebati krvavih žrtava za to, ovisi naravno od neprijateljske odporne snage, koju stvarno ima. To je uviek bilo tako, od kako je bilo ljudi, svieta i ratova. Tako je u ratu kao cjelini, a tako je i u njegovim pojedinačnim ratnim odsjecima.

Ova se istina skriva iza prividne promjene oblika ratova, koji su se vodili u ovih posljednjih stotinu godina. Nije se promjenio sam rat, ni njegov smisao, nego su se bitno promjenili upravljači rata. Ako su se u prijašnjim vremenima evropske poviesti vodili ratovi izmedju vladara i vladajućeg sloja, koji su se u glavnom vodili radi posjeda zemljišta i drugog izkorišćavanja, sada se narodi bore za životni prostor. Time su takodjer i oni, na koje upliva borba, postali drugačiji. Prvi je svjetski rat dao najbolji, upravo školski primjer, kako je savez, da zaludi njemački narod, izticao, kako se bori samo protiv jednog vladajućeg sloja u narodu. Na žalost uspjela mu je ta varka kod velikog diela naroda

ZAPOVIED BROJ 1

Svim ustaškim stožerima, logorima i taborima

Zakonskom odredbom od 15. svibnja 1944. broj CXXXVII-D. V.-1944. proglašeni su državnim blagdanima dan 10. travnja i izpravkom iste od 25. V. 1944. broj 1049-D. V.-1944, proglašenim u Narodnim novinama od 26. V. 1944. broj 119 kao dan osnutka Nezavisne Države Hrvatske i dan 14. srpnja kao rodjendan dr. Ante Pavelića, Poglavnika Nezavisne Države Hrvatske, i dan 20. lipnja kao dan narodnih žrtava, a dan 1. svibnja državnim blagdanom rada.

Budući da uslied toga prestaju do sada uobičajene proslave na Antunovo dne 13. lipnja, koje su se kroz prošle tri godine nekako ustalile kao proslave Poglavnika, zapoviedam sliedeće:

Dani 10. travnja, 20. lipnja i 14. srpnja imadu se proslaviti kao državni blagdani.

Podredjene ustaške postrojbene jedinice kao zvani i odgovorni politički predstavnici i nosioci političkoga života na svojim područjima, imadu kod ovih proslava postupati iniciatorno, t. j. dati pobudu za proslave, odrediti im obseg i sadržaj i brinuti se za najtočnije izvršenje donesenoga razporeda.

Razumije se samo po sebi, da se provedba ovih proslava ima obaviti u suglasnosti s državnim i vojnim vlastima, kako onim iz vrhovne državne uprave (predsjedničtvo vlade, ministarstvo unutarnjih poslova) tako i mjestnim državnim i vojnim vlastima.

Proslave imadu biti dostojne hrvatskoga naroda i obasizati pojmovno značenje dana državnih blagdana, t. j. uzpostave Nezavisne Države Hrvatske i rodjendana Poglavnika Nezavisne Države Hrvatske.

Proslave imadu biti stoga najsvečanije, pa u koliko budu dane upute ili razporedi za iste sa strane postrojničtva, odnosno ovoga zapovjedničtva, stožernici, logornici i tabornici imadu sami najveću pažnju posvetiti sastavu razporeda. Tabornici imadu se pobrinuti, da se proslave obave i u svim onim zbirovima, u kojima to mjestne prilike dopuštaju, na jednako dostojan način, — pa na iste izaslati po mogućnosti jednoga svoga dužnostnika.

Proslave moraju u cielosti i prvenstveno imati ustaško obilježje, t. j. i iniciatorno i provedbeno moraju odisati pravim ustaškim duhom te pružati sliku prave ustaške odlučnosti i uztrajnosti u radu za učvršćenje i za sigurnost države te biti izljev bezgranične ljubavi i odanosti prema Poglavniku, tvorcu i uzkrisitelju Nezavisne Države Hrvatske i glavaru Ustaškog pokreta — tako, da će radjati vjerom u snagu pokreta i predanošću u njegovo vodstvo kod ostvarivanja ustaških načela.

U mjestima, gdje je proslava Antunova (13. lipnja) postala u neku ruku tradicionalnom i uvriežila se kroz prošle tri godine i kao proslava dana Poglavnikova — može se ta proslava i nadalje, ako to prilike dopuštaju, obdržavati kao dan Otca Domovine dr. Ante Starčevića, ali taj dan nije državni blagdan u smislu gornje zakonske odredbe.

O proslavama državnih blagdana imadu stožeri podnieti skupna izvješća za cielo područje ovom zapovjedničtvu.

Proslavu državnog blagdana rada na 1. svibnja organizirat će stališke postrojbe, — a podredjene ustaške postrojbene jedinice imadu i kod te proslave sudjelovati u dogovoru i suglasnosti sa stališkim postrojbama.

Za Poglavnika i Dom — Spremni!

Upravni zapovjednik

Mr. BOŽIDAR KAVRAN v. r.

---

i to tako dobro, da se tim sliepcima nisu mogle oči otvoriti niti onda, kada su bile razkrinkane versaljske laži o pravoj namjeri postupka prema cielom njemačkom narodu. Isto tako sada i nama podvaljuje i laže neprijateljska partizanska promičba, da se bori samo protiv jednoga sloja hrvatskog naroda, bori se protiv »ustaša«, protiv Pavelićevaca, a ne protiv Hrvata i probitaka hrvatskog naroda. Pravi i istiniti odgovor nam daju zvjerska ubijstva nevinih hrvatskih žrtava, pljačkanja i paleži hrvatskih sela te hrvatskih škola i crkava.

Ako i jesu cieli narodi danas u ratu, sliedi iz toga da cieli narodi moraju biti izhodom rata prisiljeni na popuštanje. To znači, da se rat ne da ograničiti samo na vojnike borce. Vojnik je doduše i sada kao i prije jedini borac s oružjem i svoju borbu vodi u prvom redu protiv neprijateljskih boraca. Uspjeh borbe će biti težak i mučan, ako ne bude cieli neprijateljski narod osjetljivo pogodjen; jer podupire taj odpor i tu borbu na neizravan način. Mnogo utiču kod narodne vojske i jaki ratni gubitci, ali to manje i sporije, što domovina manje trpi od neposredne ratne nužde. Može utjecati na masu hrvatskog naroda neprijateljska promičba, koja nastoji oslabiti i razoriti volju hrvatskog naroda, te zvjerstvima i zlodjelima partizanskih bandi kočiti normalni razvitak i sredjenje Nezavisne Države Hrvatske. Mnogo su uticale neprilike u prehrani, koje rat sa sobom donosi. Prehrana će se već u miru morati solidno i sigurno organizirati, kako nas ne će u nuždi moći zaskočiti par nesavjestnih spekulanata, švercera i šibera i nemilosrdno pljačkati i nabijati ciene.

Takvim se nesavjestnim postupkom špekulanata ne će mnogo umanjiti borba, mislim vojnička borba, ali ona gubi od svoje oštrine. Tim želim naglasiti samo zajednicu rada cieloga hrvatskoga naroda i sviju naroda u ratu, a time i zajednicu cjelokupne obrane Evrope.

U velikom i malom, u ratu i u borbi pokušava vojnik uzdrmati i smrviti odpor neprijatelja. Za to mu služi u prvom redu ubojito oružje, onda njegovo strahovito razorno djelovanje i druga sredstva, koja uplivaju na razpoloženje, iznenadjenje — vika, dreka i strahoviti pogled. Snažni napad hladnim oružjem, da se neprijatelju zada posljednji udarac — ostat će uviek nezamjenjiv, — sve to počiva najvećim dielom na takvom djelovanju. Prštanje ručnih granata više će pomoći uspjehu nego što će imati štete, koju je stvarno u stanju napraviti.

Bez obzira na plinsku borbu, koju na sreću još nismo okusili, bit će u stvarnosti uviek još ista sredstva, kojima će se ljudi uništavati, kako ih već danas divljaci upotrebljavaju. Samo ih mi drugim, većim mjerilom mjerimo. Uzprkos sviju tako zvanih napredaka ratne vještine i ratne tehnike nije obličje rata ništa promienilo na svome prvotnom stanju. Glavna je stvar, a ta i ostaje, neprijatelja nagnati u strah i učiniti ga mekanim i popustljivim.

U tom smjeru leži — kraj zablude o računu djelatnosti oružja — računska pogrješka neprijateljskog saveza pri dugotrajnoj bubnjarskoj vatri. Kratak, oštri, vatreni napad zna kadkad poljuljati postojanost vojnika i zastrašiti ih. Poslije dugodnevne bubnjarske vatre djelovao je konačni napad kod onih, koji su ga preživjeli kao spas od pritiska nemoćne obrane, a uzvitlano bjesnilo pojačalo je odpornu volju do nadnaravne moći. Na napadača je morao nenadani odpor djelovati kao iznenadjenje sa svima svojim lošim posljedicama. Tako se dogadjalo, da je maleni broj branitelja tako dugo zadržavao ciele divizije, dok medjutim nije stigla pričuva za protunapad i ponovo uzpostavljenje ravnoteže na položaju. Vojnik mora ubijati, jer je opasnost smrti najjače sredstvo, koje djeluje na ljude. To ubijanje ostaje uviek samo sredstvo. Svrha i cilj je rata prisiliti neprijatelja na popuštanje, a za to je u stvarnosti potrebno poznavanje ljudi.

MATIJA CRNKO,

pukovnik u m.

BOJIŠTE ✕ NOVINSTVO ✕ KRUGOVAL

POGLED ŠIROM SVIETA

GÖBBELS O RAZVOJU DOGADJAJA

U Berlinu je 22. i 23. svibnja ministar dr. Göbbels sazvao na sastanak upravitelje ureda za promičbu Reicha da im izda osnove i smjernice za njihov daljnji rad u Velikim županama. Medju ostalima govorili su na tom sastanku zamjenik glavara stožera oružanih snaga general Warlimond o zadaćama promičbe u ratu i državni podtajnik u ministarstvu vanjskih poslova Henke o pitanjima vanjske politike. Glavna točka sastanka bio je govor ministra dra Göbbelsa. Dr. Göbbels je ponajprije ustanovio, da se rat nečuvenom brzinom približava svršetku. Oba su tabora zaraćenih sila usredotočila svoje snage za ovu odluku. Na temelju brojnih poviestnih primjera dr. Göbbels je dokazao, da u ovakovim sukobima nije odlučna samo tehnika oružja i materiala, nego u prvome redu duševna odpornost, fanatična ustrajnost i bezuvjetna vjera u ideju i u pobjedu. Pošto je u glavnim potezima ocrtao položaj na frontama i jasno razčlanio predstojeći politički i vojnički razvoj, ministar je izrazio svoje čvrsto uvjerenje, da će Njemačka ovaj rat dobiti ne samo zato, što se najezdi neprijatelja suprotstavlja složnom obranbenom snagom oružja, nego i zbog toga, što njemački narod u prvome redu razpolaže s moralnom snagom, koju je dokazao za vrieme barbarskog neprijateljskog zračnog terora i nepokolebivom vjerom u Führera i u veliku budućnost Njemačke.

INDIJSKO-JAPANSKO NAPREDOVANJE

Dok se u Englezkoj neprestano govori o velikoj navali na Europu, za koju ni jedan Englez ne može bez straha reći kako će uspjeti, na dalekom Iztoku napreduju nezaustavno indijsko-japanske divizije dovodeći tako najozbiljnije u pitanje obstanak englezkog carstva na dalekom Iztoku. 24. svibnja izdan je na području na kojem se vode te borbe, jedan izvještaj, koji najbolje pokazuje kakovom snagom udaraju japanske i nacionalističke indijske čete na englezke divizije. Prenosimo stoga taj izvještaj u cielosti.

»Indijsko-japanske snage podpuno su omele pokušaj neprijatelja, da ponovno zauzme Akyab. U borbama, koje su trajale tri mjeseca, naše su čete ubile 14.812 neprijatelja, dok su uništile ili zaplienile mnogo bojnih kola, topova, teretnih samovoza, oklopljenih samovoza i drugi ratni materijal. Mountbatten je uzalud poslao 5. i 7. diviziju na arakanski odsjek, suradjujući sa Stilwelovim četama, koje su djelovale na području Hukawanga. Ove su se čete smjestile na pravcu dugom 80 km. od rieke Aaafa do Kaladana. Pritekla im je u pomoć 81. divizija donoseći sa sobom velike količine materiala za predstojeću široko-zasnovanu ofenzivu. Naše su čete u blizini Maungdawa napredovale na drugu točku, čekajući povoljni čas za nastup. U razmjerno kratko vrieme naše su snage podpuno obkolile 7. diviziju u bazenu Sinzweye. Neprijatelj se zdvojno pokušao probiti kroz naš obruč, ali je doživio »arakansku tragediju«. Njegovi su se razpršeni ostatci povukli u džunglu, te sada vrše razmjerno nevažne i jalove napadaje na naše snage.

81. divizija napredovala je u južnom pravcu duž rieke Kaladan, dok je 26. divizija na brzu ruku zamienila uništene snage i postave u blizini Kgakyedauka, kako bi započela pohod prema našim glavnim linijama.

U medjuvremenu su indijsko-japanske snage prešle rieku i počele svoj pohod prema Imphalu. Nato je neprijatelj na brzu ruku poslao 5. diviziju, kako bi oslabio pritisak na ovom odsjeku. Istovremeno je poslao tri pješačke brigade, jedan oklopni zbor i težke topove u blizini Buthidaunga, Sinoghyina i Letwedeta, te na nekoliko drugih točaka.

Japansko-indijske snage uzele su inicijativu u svoje ruke i započele ofenzivu, te su u kaladanskoj dolini odbacile neprijatelja u južnom pravcu i zauzele Paletwu i Daletmu i druge važne točke, dok su na odsjeku Buthidaunga naše snage zauzele Babrugyeung, Kingyaungywa i druge stratežke točke, primoravši time neprijatelja, da se povuče u sjevernom pravcu. Tokom ovih podhvata indijsko-japanske snage našle su na bojištima 14.812 mrtvih neprijatelja, dok su ih 675 zarobile. Ratni plien sadržava: 29 rovovskih mužara, 2000 težkih strojnica, 166 pušaka i automatskog oružja, 69 bojnih kola, 109 oklopljenih samovoza, 827 teretnih samovoza, 34 topa, 6 dalekometnih topova, 28 motornih čamaca i velike količine drugog materiala.

CHURCHILLOV GOVOR PRED NARODNIM PREDSTAVNICIMA

Churchill je 24. svibnja otvorio u Donjem domu, pred narodnim zastupnicima vanjsko političku razpravu. U svom govoru najprije je govorio o nedavnom zasiedanju predsjednika vlada englezkih dominiona. Premda se je razpravljalo, kako kaže Churchill, »o velikom broju pitanja«, ipak, mora priznati, to viećanje nije urodilo »čvrstim odlukama i točnim zaključcima.« Ako imamo na pameti da su danas u svakoj politici potrebne čvrste odluke i točni zaključci, onda Churchillovo priznanje da na viećanjima predsjednika dominiona do »čvrstih odluka i točnih zaključaka« nije došlo, znači ,da je to viećanje u stvari neuspjelo, ili drugim riečima, da su brige koje je Englezka na tom vieću željela riešiti, ostale i dalje neriešene. Prema svim viestima trebalo je na tom viećanju stvoriti osnovu za još jaču povezanost izmedju Englezke i sastavnih dielova njezina carstva, kako bi Englezka, u sebi čvrsto povezana velesila mogla lakše nastupati prema jaka dva svoja »saveznika« — prema Rusiji i Americi, koje bi joj svakako htjele oduzeti

Vodja hrv. izaslanstva obilazi počastnu sat pred hramom žrtava

vodstvenu ulogu u svietu. Time što spomenuto viećanje nije urodilo ovim željenim plodom, znači da Englezka mora i dalje strahovati kako će očuvati svoju moć pred spomenuta dva svoja nazovi-saveznika. Time ostaje za Englezku dalje onaj strah, kojemu su već više puta dali izražaja mnogi triezni Englezi, pitajući se: što nam koristi ako i pobiedimo Njemačku, ako ćemo iza toga ostati preslabi prema Americi i Rusiji? Osobito Rusija predstavlja veliku brigu i strah za Englezku, jer Rusija bi htjela, u slučaju da pobiede Njemačku, dokrajčiti i englezki utjecaj u Europi. A ako bi se to Englezkoj dogodilo, onda je za nju to isto, kao da je izgubila rat. Jer rat u Europi vodi Englezka baš zato, da bi spasila svoj vodstveni položaj medju europskim državama.

RAZOČARANJE S TURSKOM

U daljnjem nastavku svog govora govorio je Churchill i o pitanjima sredozemne balkanske politike. U tom dielu svog govora je priznao da se je u listopadu prošle godine »veoma razočarao«, što nije bio kadar »stvoriti potrebne oružane snage kako bi predobio vlast na Egejskom moru.« Radi tog svog »razočaranja« krivi Tursku, jer da je bila »pretjerano oprezna« ne htijući, kako Churchill kaže, »hrabro« ući u rat ili barem prepustiti Angloamerikancima uporišta, koja su im potrebna za zračni rat. Kaže, da su u tom pogledu sve nade propale i da zato Englezka više ne šalje Turskoj oružje. Churchill je naglasio svoju nadu da će Turska pomoći barem u trgovačkom pogledu obustavljanjem slanja svoje robe u Njemačku.

I s razvojem u Italiji nije Churchill u tom svom govoru zadovoljan. Kaže da su morali »brže i hrabrije« raditi nakon pada Mussolinija.

STALJIN I VATIKAN

Kako smo već prije zabilježili, nedavno je američki svećenik poljskog podrietla Orlemansky posjetio Staljina u posve političke svrhe. Svega nekoliko sati nakon što se je taj svećenik vratio iz Rusije u svoju biskupiju, zabranio mu je njegov crkveni poglavar daljnje vršenje svećeničkih čina. Razlog tome bio je njegov put u Rusiju. Ta zabrana bila je tek onda skinuta, kad je Orlemansky izjavio da je čvrsto nakanio i da obećava da će obustaviti svaku djelatnost, koja se ne slaže s propisima i duhom katoličke Crkve, te da će se takove djelatnosti okaniti. Ovakav nastup katoličkih crkvenih poglavara pobudio je veliko ogorčenje ne samo u Rusiji, nego i u stanovitim anglo-američkim krugovima. Više američkih novina osvrnulo se je na to iznoseći posve otvoreno svoje nezadovoljstvo s takovim držanjem katoličkih crkvenih predstavnika. Američke novine »Christian Sience Monitor« pišu tim povodom da se »čovjek u čudu mora pitati zašto bi Orlemansky trebao biti kažnjen zbog toga što je pregovarao s komunistima. Katolici suradjuju s komunistima u jugoslavenskom partizanskom pokretu — tako brblja ovaj list — u francuzkom Alžiru i u Poljskoj. Mudrac koji je napisao da katolici suradjuju s komunistima u »jugoslavenskom partizanskom pokretu« ili mu nije poznato ili se pravi lud da ne zna da se ta »suradnja« izmedju katolika i »jugoslavenskih partizana« sastoji u tome da su partizani do danas popalili već više crkava i poubijali preko šestdeset svećenika — da ne govorimo o drugim njihovim zločinima radi kojih bi morali biti, i ako su kršteni, izključeni iz Katoličke Crkve. Ove novine pišu dalje:

»Moramo se pitati, da li je moguće još i veće približenje izmedju Moskve i Washingtona. Kako Staljinovi odgovori Orlemanskom pokazuju, on je na to približenje spreman, te je težko vjerovati, da Vatikan — poznat po svojoj staroj spretnosti u rješavanju pitanja, koja proizlaze iz novog položaja — ne će priznati novo mjesto, koje Sovjetski Savez zauzima u svietu. Ako ne bude postignuto to približenje zbog starog ideoložkog sukoba, to će ozbiljno smetati razvitak suradnje medju saveznicima.«

Posve je razumljivo, da je Staljin »spreman« na to da mu predstavnici Katoličke Crkve povjeruju i da mu i oni svojim ugledom pomognu da bi što lakše sa svojim hordama provalio u Europu i stvorio u europskim državama komunističku vlast. Onda bi već on laćku vlast. Onda bi se već on lako vratio svojoj staroj po- »otrova naroda« — kako komunisti zovu vjeru — i počeo ono isto što je kroz svoju vladavinu učinio u Sovjetskoj Rusiji: t. j. poklao na tisuće svećenika, milijune vjernika i razorio bezbrojne crkve i druge ustanove, a kao novu »vjeru« pomagao svim sredstvima i svom silom »Družtvo bezbožnika«.

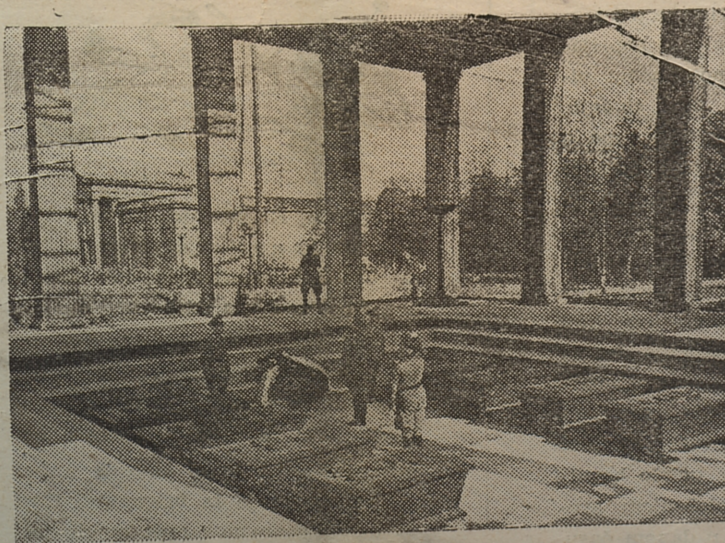
Posve je razumljivo nadalje da pristašama komunizma odlučno držanje Katoličke Crkve ne odgovara i zato što se boje da bi to moglo čak »ozbiljno smetati razvitku suradnje medju saveznicima«, ali tko god pozna stari oprez Katoličke Crkve uvjereni smo da može biti siguran da ne će na njezino držanje ni malo djelovati nikakova promidba ni Staljinovo licemjerje. Svojim približenjem prema komunizmu Katolička Crkva bi se odrekla same sebe. To se sigurno nikad ne će dogoditi.

»ŽIVIO JUGOSLAVENSKI NAROD«

Nedavno je u Moskvi održan veliki sastanak sovjetske komunističke mladeži. Na tom sastanku sudjelovali su i predstavnici »jugoslavenske protufašističke omladine«, t. j. predstavnici mladih razbojnika medju partizanskim redovima. S tog sastanka upućen je proglas na mladež svih europskih naroda. U jednom od tih proglasa kaže se medju ostalim:

»Povedite se za primjerom junačkog jugoslavenskog naroda i njegove mladeži, koja se bori na obalama Jadranskoga mora, na planinama Herceg-Bosne i t. d. Živio jugoslavenski narod i njegova hrabra oslobodilačka vojska.«

Kako vidimo u tom proglasu se govori o nekom »jugoslavenskom narodu«. To je još jedan dokaz kako partizani stoje uporno na tom da hrvatska država bude uništena, a hrvatski narod opet strpan u »Jugoslaviju« u kojoj će mu biti zabranjeno, kao i u prošloj propaloj Jugoslaviji, da se ma i nazivlje narodom. Partizani ne poznaju drugog naroda osim nekog »jugoslavenskog«; drugim riečima oni bi opet htjeli da hrvatski narod bude bačen u robstvo u kojem je živio prije obnove naše državne nezavisnosti.

Polaganje vienca na grobu münchenskih žrtava

Smisao hrvatskog zbivanja

(In memoriam dra Milana Šufflaya)

Hrvatska je jedna od riedkih evropskih zemalja, u kojoj se zbivanje uviek odvijalo po nekoj neobično strogoj logici. Naša poviest može to isto tako dobro posvjedočiti kao i naša sadašnjost. Dogadjaji u nas nisu poznavali skokova. Paradoksalnih obrata zapravo nije bilo. Krivo je i sam 10. travnja 1941. nazvati slučajem. To je dapače najveća nepravda, što je se može naneti mirnom i smišljenom toku naše poviesti, najteža uvreda, koja nam se može dobaciti u lice.

U činjenici Oslobodjenja naime hrvatski narod i njegovi prvoborci sudjeluju sviestno i djelatno. Ponavljam i ističem: sviestno i djelatno! Posljedak takva sudjelovanja ne može biti nešto slučajno. Smije se doduše razpravljati o tome, **na koji su način** sudjelovali narod i njegovi vodje, no da su sudjelovali, to ostaje izvan razprave. Gdjekada je za to bila dovoljna i samo psihoza. A psihoza je u Hrvatskoj počevši od 1. prosinca 1918., i posebno od 6. siečnja 1929., konstantno borbena, ona je izričito i oštro protiv svih ondašnjih i budućih rješavanja hrvatskog pitanja ,koja su polovična, a za njegovo cjelovito i konačno rješenje u obliku vlastite narodne Države. Nitko od onih, koji su kritički pratili razvoj naše politike u zadnjih četvrt stoljeća, ne može ovo zaniekati!

Stvar, dakako, drugačije izgleda, ako se nema točan pregled te politike, odnosno ako se uzimlju u račun takve neke pojave u Hrvatskoj poslije Oslobodjenja, koje stoje u suprotnosti s našom upravo iznietom konstatacijom. U prvom slučaju (kad naime netko nije neprekidno i znalački pratio hrvatsku politiku od 1918. do 1941.) mogu se stvoriti i najčudnovatiji i za nas sasvim nepovoljni zaključci. Ali to je onda plod sviestne ili nesviestne pristranosti, koja može izvrstno poslužiti neprijateljskoj promičbi, no s istinom nema ništa zajedničko. U drugom opet slučaju, ako se računa sa stanovitim pojavama u oslobodjenoj Hrvatskoj, radi se o postupku a posteriori, koji takodjer ne može izdržati u suočenju s onim, što je objektivno.

Ne mislimo ovdje dalje razvijati i braniti tezu o tome, da hrvatskom narodu pripada prvo mjesto medju činbenicima, koji su zaslužni za njegovo oslobodjenje. Jer za taj čin trebalo stvoriti preduvjete: trebalo mu je utrti puteve da se provede brzo i podpuno, trebalo je za nj osigurati stanovit moralni kapital, a to je sve učinio **hrvatski narod sam** svojim razpoloženjem, svojom borbenošću i na kraju, u danom času, neposrednom predanom i iskrenom suradnjom s onima, koji su nam pomogli dovršiti djelo. Oslobodjenje dakle dolazi možda samo vremenski iznenada, ali stvarno je ono dugo i pomno pripremano i nije ništa drugo, do li logična posljedica tih priprema.

A tako kao ovdje bilo je i uviek inače u našoj poviesti. Svejedno, da li se radilo o pozitivnim ili negativnim pojavama: što god se zbivalo, sliedilo je zakone čvrste jedne, željezne logike, koja je dala oblik i smisao tome hrvatskom zbivanju. Iz nesloge i trzavica u XI. stoljeću sasvim se nuždno rodila tragedija na Gvozdu i 1102. godina. Iz tih je istih razloga trista i šestdeset godina kasnije »šaptom pala Bosna«. Pa zatim sve ono, što je bilo iza toga i što je Hrvatsku najposlije svelo na reliquiae reliquiarum, i to, pravo uzevši, nije bilo toliko posljedica izvanjskog pritiska, kojemu nismo mogli fizički odoljeti, koliko više učinak unutarnjeg spleta dogadjaja, kojima gospodari jedna neosporiva smislenost i logička sila.

Tu zakonitost i logiku u hrvatskom poviestnom i suvremenom zbivanju prvi je uočio Starčević. Ako on svoja opažanja u tom smislu i nije teoretski dalje razvijao,

U nekoliko

»Jučer je doplovio britanski brod u Lisabonsku luku s 9.000 tona ugljena za Portugal. Ovo je po prvi puta od početka rata da je jedan englezki brod prevezao ovakav teret na veliku daljinu.«

Zanimljivo priznanje — eto ipak nekada izadje. Dosada naime nije se dogodilo da s ovakovim teretom nisu nikamo došli možda zato što tih tereta nije bilo i što nisu pošli — već jednostavno što su svoj teret redovito iztovarivali — u velikoj luci Atlanskog Oceana — »Dno-Dubina«.

*

Nakon nekih zasiedanja u Americi pišu da se u zaključcima pokazalo izvanredno jedinstvo. Posve jasno — jer oni koji drugačije misle nisu (demokratski) bili niti pozvani — a neki tako kako su novine javile — nekako kod dolazka su umrli. Neka čisto demokratska smrt.

*

Pobožni Englezi doznali su i javljaju da je u crkvi sv. Petra u Rimu sva šteta popravljena i da se služba dalje redovno održava.

Kod nas bar tog licemjerstva nema — partizani nam popališe sela i ostalo — pa poslije — niti nas sažaljevaju niti se posebno brinu o nama.

No možda je ta briga radi toga — da bi ponovno i opet mogli doći bombardirati?

*

Povodom bombardiranja Madjarske sami Englezi cinički pišu i javljaju da glasine o šteti i o žrtvama izazivaju strah, a strah opet da izaziva gnjev i ogorčenje. To je tako sladko i cinički napisano — kao da bi se to ogorčenje moglo ne znam koga drugoga ticati a ne upravo samih zračnih razbojnika i onih koji ih dnevno šalju.

*

Australski tajnik vieća »Trade Uniona« Albert Monk medju ostalim rekao je da i britanska i američka vlada očito vole prazne fraze umjesto otvorene izjave o poslijeratnim ciljevima.

No medjutim nama je i bez njihovih izjava jasno.

*

Medju glavnim točkama nacrta za rad nove Badogliove vlade prva je koja kaže da je posao nove vlade — pojačanje talijanskog ratnog napora.

Malo čudno, kad naime znamo, da su Talijani upravo jer im to nikako i nipošto nije odgovaralo htjeli prestati ratovati i upravo zato prešli iz rata u kukavički mir. Sad niti imaju mir, niti svoje države, niti svoje vlade — niti išta svojega.

Oj Todore, Todore, sa zla na gore!

*

Dogodi se da Englezi pobožno jave, da je nad Englezkom prošle noći oboren jedan njemački zrakoplov. U nastavku se viesti na posve drugom mjestu — saznaje, da je oboren još jedan.

U sutrašnjem izvještaju se ta viest točno ponavlja.

Da nije to možda — iz ljubavi prema istini? Radi objektivnosti?

ali je njegov praktički rad očito bio upravljan tom spoznajom. Starčević naime, poučen prošlošću i suvremenošću svog naroda, izvodi iz te pouke zaključak, što će značiti u punom smislu prekretnicu u hrvatskoj politici, a koji, sažet u nekoliko rieči, glasi: »Ne obazirati se ni na što i ni na koga, nego ravnim putem ići k svome cilju«. Za njega oni, koji odlučuju sudbinom Hrvatske jesu samo Bog i Hrvati.

Nikad se problematika našeg obstanka i naše budućnosti nije preciznije ni izpravnije postavila! Ako nama nepogrešivom točnošću biva uviek samo onako, kako si sami pripravimo i udesimo, kakve uvjete stvorimo, onda upravo ovo »m i s a m i« treba da postane vrhovnim načelom naše političke borbe. Što smo vlastitom krivnjom izgubili, treba da si vlastitom zaslugom vratimo. Što smo pokvarili, treba nam popraviti. Što smo svojim silama upropastili, treba da svojim silama spasimo.

Na ovakvo se formuliranje svoje političke nauke mogao Starčević odlučiti samo zašto, što je snagom svog duha uspio prodrieti u pozadinu ,nutrinju hrvatskog zbivanja i opaziti njegovu logiku. Služeći se tim svojim opažanjem on je upozorio na najslabiju stranu hrvatskog odpora, na ono mjesto, koje je uviek bilo nepokriveno i ranjavo, i riešio tajnu svih neuspjeha i poraza u našoj poviesti.

Ovu — da tako kažem — filozofsku stranu Starčevićeve nauke razradit će kasnije do pojedinosti njegov učenik i čovjek, kojega su s pravom nazivali »mozak Hrvatske« — dr. Milan Š u f f l a y. On će je naučno postaviti i opravdati.

Jednako kao Starčević i Šufflay je nesposoban za profesionalna političara, jer mu to um i poštenje naprosto ne dopuštaju, jer je za to, da zakržlja u političara od zanata, bio preuman i prepošten. Zajedno sa Starim on ima šire, neuporedivo šire horizonte, osjeća poziv za više. Postaje filozof hrvatskog nacionalizma, čime i opet samo nastavlja i dovršuje Starčevića, koji je neosporivo naš najveći politički ideolog.

Šufflay explicite upozoruje na unutarnju i izvanjsku logiku hrvatskog obstojanja i zbivanja. Približuje se okom učenjaka i rodoljuba do najdaljih granica mogućnosti abstraktnome narodnom bitku i definira pojam hrvatskog jastva. Govori o zajedničkoj sviesti i plamenim riečima upozoruje na potrebu duga, pouzdana i nerazoriva narodnog pamćenja, a sve to ne zbog liepe fraze, nego iz unutarnjeg osvjedočenja, iz potrebe, da rekne, što vidi i zaključuje. On je gledao bistrinom vidovnjaka i zaključivao snagom i sigurnošću veleuma. I u tome njegovu zapažanju nema ništa statičko, jednako tako, kao što tu ne vidi i ništa slučajno, ništa nelogično. Pred njegovim je pogledom hrvatsko zbivanje u punoj dinamici: sve je u pokretu, sve povezano neporušivom logikom.

P a m t i t i, da, a ne zaboravljati! Biti pravedan prema sebi, prema svojim pravima, a ne praštati, to je, što treba hrvatskom narodu. Nacionalni mu egoizam treba, ne onaj poganski i imperialistički, nego takav, što ga diktira nagon za samoodržanjem, u najvišoj mjeri oplemenjen narodnim ponosom i slavom prošlosti.

Pristajanje uz Starčevićev nauk oblikuje etičku Šufflayevu ličnost i stvara mu ujedno put u dubine i skrovitosti hrvatskoga narodnog bića. Šufflay, kontemplativan i sabran, iznosi svoja opažanja autokritički, nenametljivo ali sugestivno i s punom ozbiljnošću učenjaka. A onda dolazi ono posljednje i najljepše.

Šufflay je dosljedan u svojoj veličini, pa komponenti učenjaka dodaje onu rodoljuba. Rezultanta je: — žrtva... Istina o logici hrvatskog zbivanja pričinila se i suviše opasnom sinovima laži. Svietlo Šufflayeva mozga i značaja trebalo je ugasiti.

I bilo je tako. Šufflayev se mozak, udaren željeznom batinom, jedne maglovite veljačke noći, kad je kulminiralo bezzakonje nad Hrvatskom, prosuo po zemlji, po hrvatskoj zemlji, jer je takav život mogao i smio završiti samo takvom smrću i jer je i to bila — **logika hrvatskog zbivanja!**

Sumnjamo — zapravo to je jednostavno radi toga — da se ljudima zamažu oči, da ljudi povjeruju eto — kad su samo jedan srušili, javili su točno da je jedan srušen — i prema tome bi ti isti naivnici morali zaključivati da je istina i kad jave takove brojke u koje nikoji pametan ne može vjerovati.

Promičba i opet promičba.

*

Postoji kod nas jako razvijena družtvovna sviest. Ustrojavaju se pomoći svim mogućim vrstama postradalih od bombardiranja, od partizana, izbjeglicama, u obće pomoći svima, koji je trebaju. I sad naši ljudi misle, dadne li čovjek godišnje ili mjesečno svoticu (ili svoturinu) — svejedno) za koju od tih pomoći, savjest je mirna.

Pa čak i onda, ako su novci došli ne baš poštenim načinom, ako su možda zaradjeni baš na tima — postradalima, ako su od šverca, ako su od uzkraćenih plaća i bezbroj drugih lopovluka.

Gospodo, bolje biste činili, da tih priloga za pomoć uobće ne dajete, ali da se niti tim ostalim stvarima uobće ne bavite.

Tek tada nam ne bi nitko pravio promičbu, jer kakova bi glupa promičba bila reći: »Eno poštenjaka samo zato jer nije švercer, eno dobrog čovjeka zato jer je radnicima i podčinjenima plaćao koliko ih pripada, a nije ih gulio ili što drugo tome slično.«

Ovako je ljepše. Navuče se čovjek, nakrade, obskrbi i još uviek ima mogućnosti, da ga tko god smatra poštenjačinom.

*

Povodom četvrte godišnjice ulaza Niemaca u Belgiju i Nizozemsku održali su Englezi zadušnice za poginule Belgijance. Medjutim, zanimalo me je osim te viesti, spominje li se u izvještajima upravo tog dana možda još gdjegod Belgija. Eto, što javljaju različiti englezki dojavni uredi... »Predmet osobito žestokih napadaja bila su željeznička središta u Francuzkoj i Belgiji...«

»Preko četiri stotine i petdeset tona bomba bačeno je na željezničke ciljeve i uzletište nedaleko Amiensa.«

... »Dvostruki napadaj izveden na probirni kolodvor u Torai u Belgiji...

»Ofenziva se završila po podne napadajima američkih bombardera protiv željezničkog mosta nedaleko Rouena, probirnog kolodvora u Doiau ..«

»Ministarstvo zrakoplovstva objavilo je, da su britanski bombaši s velikim snagama napali sinoć željezničke uredjaje u Francuzkoj i Belgiji...«

Vjerojatno su na zadušnicama pobožni pastori s mnogo pobožnosti i suosjećanja uključili u svoje molitve sve one Belgijance koji su tog dana poginuli, kada prijateljica Englezka za njih u njihov račun čita zadušnice.

Sad još neka netko kod nas pripoviedа, da nam se ne želi dobro. Eto, očitat će nam i zadušnice, upravo ako hoćemo učiniti će to i sam vrhovni rabin.

ŽIVOT, LJUDI I DOGODJAJI
u domovini

POSTRADALI BIHAĆ

Povodom bombardiranja Bihaća posjetio je taj grad ministar skrbi za postradale krajeve i ministar oružanih snaga ustaški pukovnik Ante Vokić.

Prilikom svog boravka u Bihaću obišao je ministar Vokić postrojbe hrvatskih i njemačkih oružanih snaga u njihovim nastanbama u području Bihaća.

Tom prilikom odredjene su najpotrebnije mjere za pomoć postradalom pučanstvu.

POGINULI SVEĆENICI

Svećenici dobojskog kraja priredili su u župskoj crkvi svečane zadušnice za pok. Rikarda Weissa, modričkog kapelana, rodjenog u Doboju, koga su partizani ustrielili u Gradačcu, te za poginule svećenike naše Bosne i to Josipa Kaurinovića, župnika iz Priedora, fra Stipu Barišića, podhumskog župnika, fra Bonu Grebenovića iz livanjskog kraja, Waldemara Nestora iz Drniša, Jakova Barišića, župnika iz Gradačca, fra Viktora Sliškovića iz Baltića, fra Julijana Jurkovca, ramskog gvardijana, dra Dragana Dujmušića, gimnazijskog katehetu iz Tuzle, Krešimira Barišića, župnika iz Krnjeuše, Ivana Miletića, kapelana iz Bieljine i Antu Dujlovića, župnika iz Gomjere, koji padoše kao žrtve mržnje na vjeru i hrvatsku slobodu. Prigodno slovo držao je Dragutin Jurić, dobojski kateheta.

NOVI ZLOČINI ČETNIKA

Nedavno su četnici kod Svilaje u občini Muć izvršili nove zločine protiv tamošnjeg hrvatskog pučanstva. Kako se javlja iz Vrlike 200 naoružanih četnika krenulo je u selo Bridube pod Svilajom u občini Muć. Pučanstvo je očekivalo pokolj sa četničke strane i pravovremeno je pobjeglo iz sela, u kojem su ostali tek oni, koji se zbog bolesti nisu mogli micati iz kuće. Četnici su odmah nakon svog dolazka u selo, u kojem tako reći nije bilo skoro ni žive duše, zapalili i opljačkali petdeset seljačkih kuća. Četnici su u selu pronašli 75-godišnjeg seljaka Jakova Serića i 70-godišnjeg seljaka Ivana Serića i na mjestu ih zaklali. U isto su vrieme zaklali i dvie starije žene. U zaseoku Banovcu pod Svilajom kod sela Bračević četnici su ubili ženu tamošnjeg seljaka Jure Banovca.

Ova zlodjela, kao i prijašnja, izvršili su četnici pod izlikom tobožnje borbe protiv partizana. U spomenutim selima, u kojima su četnici izvršili ove zločine, partizani se uobće nisu zadržavali.

ŽRTVA ZVANJA

Župski povjerenik Hrvatskog Radničkog Saveza u Osieku Florian Fent, po zanimanju radnik, na svom službenom putovanju bio je zarobljen od partizana, i od njih na najzvjerskiji način mučen i konačno ubijen.

Odavno poznata stvar, da se partizani u svojim zlodjelima ne ustručavaju ni od čega.

ZAGREB DUBROVNIKU

Dubrovnik kao izložena točka liepe naše Domovine, na krajnjem jugu naše Hrvatske uviek je bio predmet osobite brige naše metropole, koja suosjeća u svim žalostnim i radostnim časovima Dubrovnika. Dubrovačko gradjanstvo kao i ostali gradovi Dalmatinske Hrvatske stradali su od terorističkih napadaja, te je tako i u Dubrovniku povećan broj nastradalih, kojima je potrebita pomoć. Zagreb je izravno shvatio potrebe Dubrovnika, te je i ovih dana zagrebački odbor Pomoći dostavio iznos od 1,000.000 Kuna, kao prilog grada Zagreba za postradale.

VAGON HRANE DNEVNO

Budući da su prehranbene prilike u južnim krajevima Hrvatske neobično težke, polaže se upravo ovim krajevima velika briga. Tako gospodarski ured glavarstva gradjanske uprave u Splitu izdaje dnevno preko jedan vagon hrane za različite družtvovne ustanove na ovom području. Ovom se hranom obskrbljuju razni dječji domovi, zajedničke kuhinje za evakuirano pučanstvo i zajedničke radničko-namješteničke i činovničke blagovaone, zatim ustanove obćeg družtvovnog značenja. Osobita je briga posvećena onom pučanstvu, koje je moralo zbog ratnih prilika biti izseljeno iz stanovitih obalnih područja. Za ovo pučanstvo uredjene su posebne javne kuhinje, tako da se na području oslobodjene Dalmacije na ovim javnim kuhinjama prehranjuje dnevno preko deset tisuća ljudi.

Ogromnu brigu za smještavanje i prehranu ovog pučanstva vodi gospodarski ured glavarstva gradjanske uprave u Splitu, koji uz najteže prevozne mogućnosti nastoji olakšati težki život izpaćenom pučanstvu Dalmatinske Hrvatske.

POHVALNO PRIZNANJE

Zapovjednik jedne njemačke divizije pismeno je pohvalio prvi Ustaški stajaći djelatni zdrug zbog hrabroga držanja u borbi s neprijateljem. »Dana 4. ožujka ove godine stupio je prvi stajaći djelatni zdrug nakon mnogo mjeseci iz taktičkih razloga u ovu pje-

Izpraćaj s cviećem prije polazka u borbu

šačku diviziju pod izkusnim vodstvom svoga zapovjednika ustaškog dopukovnika Franje Sudara. Zdrug je bio neprestano u podhvatima te je i pod najtežim prilikama izveo izvanredna djela nanievši neprijatelju znatne gubitke. Njegov udjel u ovoj borbi pridonio je mnogo uspjesima ove divizije. Hrabrom zdrugu, njegovom zapovjedniku, častnicima, dočastnicima kao i vojničarima izričem zahvalu i priznanje za spremnost, kojom se uviek rado zalaže za vršenje svojih vojničkih zadataka i želim mu i u buduće daljnje vojničke uspjehe i vojničku sreću. — Živio Führer! Živio Poglavnik!«

PONOVNO OTVORENA ŠKOLA

Ovih su dana započela nakon tri godine prekida opet redovita predavanja u splitskom bogoslovlju. Splitska bogoslovna škola odgojila je veliki broj hrvatskih intelektualaca, pa je to jedina visoka škola u Splitu. Godine 1941. podignuta je ova škola na visoku bogoslovnu školu u rangu fakulteta. Za vrieme okupacije tadašnji guverner Bastianini razpustio je ovu školu u rujnu 1941., obrazloživši razpuštanje time, da zavod ne odgovara svojoj svrsi, jer se htjelo uništiti i ovu školu, u kojoj se gojila hrvatska nacionalna sviest. Bogoslovi su tada većinom prešli u zagrebačko ili djakovačko bogoslovlje na daljnje nauke. Sada je eto na zadovoljstvo svih Splićana ponovno otvorena ovo naša škola.

NAJVEĆE SKLONIŠTE ZAGREBA

Prošlih dana spojen je prvi prilazni hodnik prokopa izpod Griča s glavnim hodnikom. Tome činu prisustvovao je sam Poglavnik, koji je vlastitom rukom učinio posljednji udarac. To će sklonište, kad bude podpuno dovršeno, biti najveće u Zagrebu. Već sada za vrieme uzbune sklanja se u njega mnogo pučanstva. Predvidjeno je, da sklonište po završetku rata bude upotriebljeno kao prometni put Zagreba radi odterećenja glavne ulice.

60.000 GUBITAKA!

U vremenu od 1. do 20. V. 1944. postignuti su izvrstni posljedci u borbama protiv neprijatelja hrvatskog naroda. U tom vremenskom razdoblju gubitci partizana na području Nezavisne Države Hrvatske iznose:

6.528 poginulih (od toga 36 raznih »komandanata«);
1.986 ranjenih, što je pouzdano ustanovljeno;
1.396 zarobljenih, a
516 partizana predalo se našim vojnim postrojbama.

Ovi brojevi mrtvih partizana ustanovljeni su brojenjem na mjestima borbe, dok je stvarno broj mnogo veći, jer — kao što je poznato — partizani odvlače svoje mrtve i ranjene, gdje god im je to moguće.

U istom vremenskom razdoblju zaplienjeno je: 9 oklopljenih kola, 17 topova raznog obrazca, 27 bacača mina, 175 strojnica, 27 strojopušaka, 1.199 upotrebljivih pušaka i k tome velik broj neupotrebljivih, 70 tona raznog streljiva, 97 teretnih i drugih samovoza, te velike količine živežnih namirnica, razne opreme, doknadnih dielova i t. d.

Gubitci hrvatskih oružanih snaga u 20 dana mjeseca svibnja ove godine iznose:

155 poginulih,
147 ranjenih,
67 zarobljenih i
36 nestalih.

U istom vremenskom razdoblju zarobljen je 21 angloamerički zrakoplovac.

Od 1. siečnja do 20. svibnja 1944., t. j. u roku od 141 dana ove godine ukupni partizanski gubitci iznose:

36.622 mrtva,
14.234 ranjena,
9.168 zarobljenih,

to jest, partizani su u tom vremenskom razdoblju imali ukupan gubitak od 60.024 mrtvih, ranjenih i zarobljenih, kod čega se upozoruje, da se u broju mrtvih nalaze samo oni, koji su pronadjeni na mjestima borbe, a u broju ranjenih samo oni, koji su pouzdano ustanovljeni.

USTAŠE U PETROVARADINU

Rad »Ustaše« Hrvatskog oslobodilačkog pokreta, tabora Petrovaradin pojačava se neprestano. Prilike nisu najpovoljnije, ali pokret dobiva sve više ugleda po svojem ustaškom djelovanju. 10. travnja proslavljen je veoma svečano. U jutro je održana u crkvi Sv. Jurja svečana služba Božja, na kojoj je pjevalo Hrvatsko pjevačko družtvo »Neven« a gvardijan samostana čč. oo. Franjevaca, dr. Petar Jus, pobočnik tabora za prosvjetu, održao je propovied u kršćanskom i hrvatskom duhu. Poslije Sv. Mise održan je mimohod vojske, postrojbi i družtava pred predstavnicima vojske, pokreta i oblasti. Na večer je priredjena sjajno uspjela akademija, na kojoj je izveden biran razpored.

Dan tragične smrti Petra Zrinjskog i Krste Frankopana, 30. travnja, svečano je proslavljen a proslavu je priredio Pokret. Poslije svečane službe Božje održao je u Ustaškom taboru g. Karlo Lončarić predavanje o posljednjim časovima naših velikana dok je »Neven« odpjevao Himne i »Zrinjsko-Frankopanku«. Dana 5. svibnja 1944 .došao je u Petrovaradin izaslanik G. U. S-a g. Stjepan Fištrović u pratnji stožernika Stožera Velike župe Vuka g. Marijana Geca i stožernika Mužke ustaške mladeži Vuka I. g. Sankovića, pa je u 10 sati u jutro održana skupština. Pred punom dvoranom, iako je bio r a d n i dan, a petrovaradinski vinogradari imaju p u n e r u k e posla, održali su govore gospodin Sanković i g. Fritz, tabornik tabora Indjija, pa je g. Fištrović održao veoma uspjelo predavanje o aktuelnim problemima naše unutrašnje i vanjske politike. Poslije podne u 16 sati priredjeno je zborovanje za sve vojnike koji su u Petrovaradinu, na kojem je opet g. Fištrović govorio i svojim govorom podpuno uspio. — Na poticaj tabora i njegovog pobočnika za promičbu održan je u nedjelju 7. svibnja sastanak gospodja — Petrovaradinskih Hrvatica — za osnivanje ženske loze Hrvatskog ustaškog pokreta. Na sastanak su došle pozvane gospodje a predavanja su održale povjerenice iz Hrvatskih Karlovaca, gdja Ela Maroš i povjerenica iz Kamenice, gca Ludmila Šebi, pa su sve prisutne stupile u žensku Lozu i izabrale povjerenicu, koja je predložena Zapovjedničtvu. Vjerujemo i znamo da će ženska Loza, tako dugo očekivana u hrvatskom Petrovaradinu, izpuniti očekivanja i prazninu, koja se je osjećala nedostatkom jednog ženskog družtva a posebno ženske Loze. — Upisivanje u pokret po novom propisniku nije završeno, vrši se i dalje. Svake druge subote drži se radni sastanak, na kojem pobočnik za promičbu tumači načela i propisnik te razlaže unutrašnji i vanjski naš položaj .

Polazak na neprijatelja

HRVATSKI MORNARI OPET U DOMOVINI . . .

Svečanosti prigodom povratka hrvatske pomorske legije

23. prošlog mjeseca stigli su u Zagreb pripadnici hrvatske pomorske legije, koji su tokom minulih triju godina izpisali mnogo stranica kronike sadašnjeg rata svojom hrabrošću i svojom krvlju. Sada, nakon što su do kraja izpunili svoju dužnost prema Poglavniku i Nezavisnoj Državi Hrvatskoj na dalekim pučinama Azova i Crnoga mora, vratili su se, da preuzmu budnu stražu na obalama našega Jadrana.

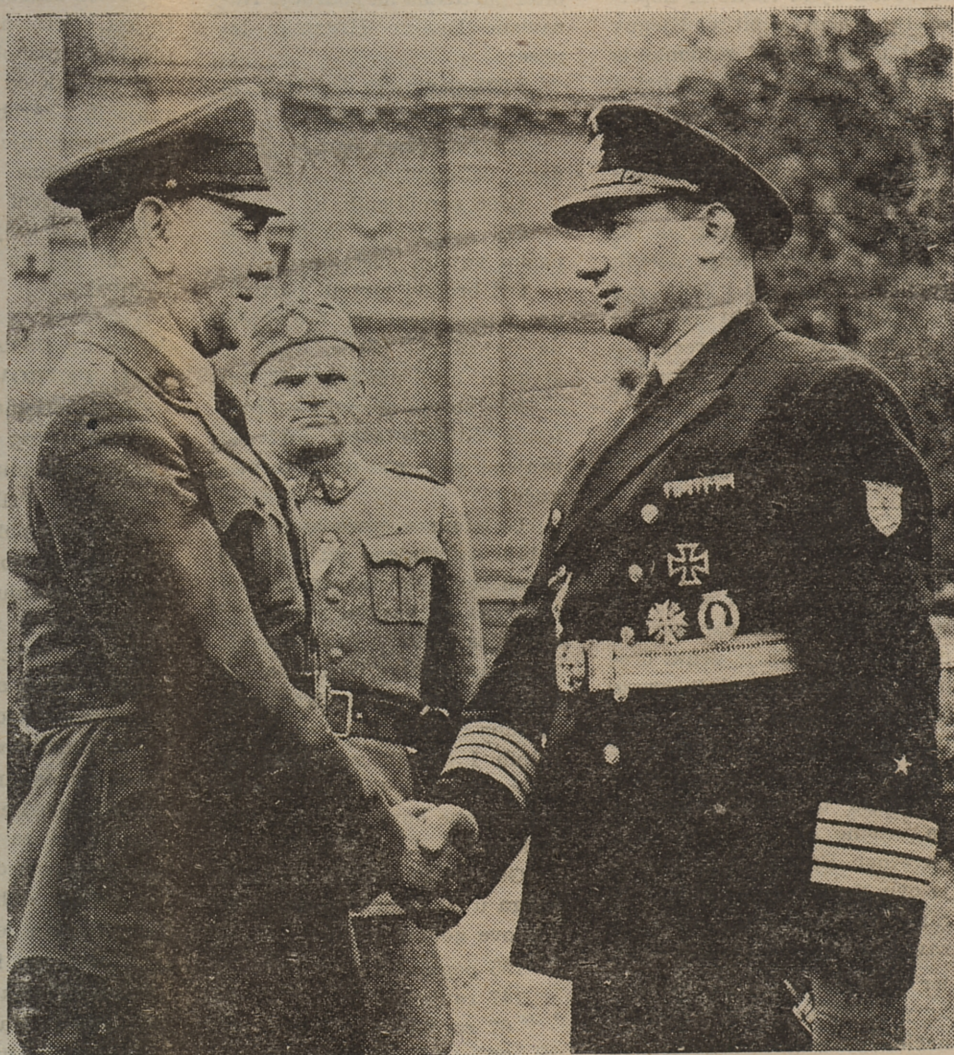
Prilikom njihova povratka čitav im je hrvatski narod odao priznanje i počast kao zahvalnost za njihove žrtve i patnje u borbi za očuvanje novog poredka u Evropi, a time i učvršćenje naše vlastite države.

Rano ujutro svrstale su se postrojbe mornara pred zgradom glavnog kolodvora. Ovdje su i postrojbe ostalih rodova oružja oružanih snaga, koji imaju odati svojim hrabrim drugovima počast pri povratku u glavni grad. To je jedna sat zapovjedničtva hrvatske mornarice Zagreb i sat domobranske zastavničke škole. Doček su uzveličali svojom prisutnošću i brojni odličnici.

Bio je prisutan na čelu naših junaka s Crnog mora zapovjednik hrvatske pomorske legije, kapetan bojnog broda **Andro Vrkljan.** Mornare je dočekao i pozdravio ministar oružanih snaga pukovnik **Ante Vokić,** a prisustvovali su i zapovjednik oružanih snaga general-poručnik **Matija Čanić,** zapovjednik hrvatske mornarice doadmiral **Nikola Steinfl,** zapovjednik grada Zagreba, general i ustaški pukovnik **Adolf Sabljak,** hrvatski generalitet, kao i visoki častnici domobranstva, Ustaške vojnice, Poglavnikovih tjelesnih zdrugova i hrvatske ratne mornarice.

U ime čitavog hrvatskog naroda uputio je slavom ovjenčanoj legiji ministar oružanih snaga pukovnik Vokić ove pozdravne rieči:

»Hrvatski mornari! Sretan sam, što vas mogu danas pozdraviti na povratku u domovinu. Misli moje, a znam i svih vas, treba da idu najprije onim vašim drugovima, koji su svoje živote položili na oltar časti i obranu svoje domovine i koji su ostavili svoje trudne kosti u tudjini. Svima onima, koji su pali za čast hrvatske zastave i hrvatskog mora u tudjini, neka je slava. Hrvatski mornari, prije gotovo pune tri godine vi ste bili medju prvima, koji ste se odazvali pozivu Poglavnika, kad je pozvao hrvatski narod u križarski rat protiv boljševizma. To je bilo u ono vrieme, kad je hinbeni saveznik onemogućio vijanje hrvatske zastave na našem moru, onemogućio zato, što se te zastave, tih ljudi, koji su se pod njom borili, bojao. Ali velika Providnost, koja nas je kroz stoljeća vodila, veliki Bog i velika pravda učinili su svoje.

Susret Poglavnika i zapovjednika Hrvatske legije Vrkljana

Danas se hrvatska zastava opet ponosno vije na našem moru, na moru, za koje smo dali tolike živote, na moru, za koje svi živimo i za koje smo spremni sve od sebe dati.

Hrvatski mornari! Kroz ove tri godine, dok ste se vi borili u tudjini, naše more i naša domovina proživljavala je težke dane. Nije bilo mjesta, nije bilo sela, koje nije bilo predmetom neprijateljskog napadaja. I vanjski i unutarnji neprijatelji, svi su se ujedinili u jedno, da unište, da otmu hrvatskom narodu težko i krvavo stečenu slobodu i nezavisnost. Hrvatski mornari! I vi ste se, iako u tudjini, borili za tu slobodu i za tu nezavisnost. Isto tako kao i vaši drugovi, pješaci, topnici, obkopari i zrakoplovci, koji ostaviše svoje kosti u dalekim stepama Rusije. Hrvatski vojnici bore se rame uz rame sa svojim njemačkim drugovima za svoju slobodu i svoju nezavisnost. Hrvatski mornari! Onako isto sviestno i ponosno, kao što ste žrtvovali sve svoje tamo na dalekim pučinama Crnoga mora, uvjeren sam, da ćete onoga trenutka, kad preuzmete stražu našega Jadrana, sve od sebe dati, da hrvatska zastava, pod kojom ćete se boriti, nikada i ničim ne bude okaljana. Uvjeren sam, da ćete od onog trenutka, kad zaplovite našim divnim plavim Jadranom, biti njegovim čuvarima, biti čuvarima slobode našeg mora, slobode naše obale, da ćete biti čuvarima hrvatske slobode i hrvatske nezavisnosti.

U to ime, hrvatski mornari, neka ste nam dobro došli. Budite uvjereni, da vas ciela Hrvatska srdačno očekuje, budite uvjereni, da vas najsrdačnije očekuje naše Primorje i naše more. Kao što je hrvatski narod prihvatio kroz ove tri godine vašu pjesmu »Napried mornari s plavog Jadrana«, tako isto i vas sve, našu nadu, nadu naše mornarice hrvatski narod objeručke dočekuje i prihvaća. Hrvatski mornari, ja sam uvje-

ren, da ćete i ovdje u domovini, kao što ste bili na obalama Crnoga mora, biti uviek za Poglavnika i Dom —, a postrojeni su mornari prihvatili jednoglasno: — Spremni!« Iza toga je obavljen pred ministrom i ostalim odličnicima mimohod.

Iza toga su postrojbe mornara krenule kroz množtvo naroda koji se je sakupio da ih vidi i pozdravi prema trgu kralja Tomislava, gdje je pred Umjetničkim paviljonom sve već bilo pripremljeno za svečani mimohod pred Poglavnikom. Tamo je bila postavljena govornička tribina, oko koje su se sakupili brojni domaći i strani odličnici.

Svečanostnik, kapetan bojnog broda Crisomali dočekuje odličnike i odvodi ih na njihova mjesta. Prije dolazka Poglavnika stigli su, da prisustvuju mimohodu predsjednik hrvatske državne vlade vitez dr. **Nikola Mandić** sa članovima državne vlade, ministar-postrojnik vitez dr. **Lovro Sušić** s doglavnikom **Ademagom Mešićem** i u pratnji stožernika grada Zadreba dra **Ivana** Muse i ostalih visokih ustaških dužnostnika, zatim predstavnici Državnog vieća i Hrvatskog državnog sabora.

Ministar oružanih snaga ustaški pukovnik **Ante Vokić** u pratnji zapovjednika oružanih snaga generala poručnika **Matije Čanića** prisustvovao je svečanosti uz velik broj hrvatskih generala i visokih častnika. Bio je prisutan i gradonačelnik grada Zagreba vitez **Ivan Werner.**

Njemačko poslanstvo zastupao je odpravnik poslova von **Schubert,** a njemačke oružane snage njemački opunomoćeni general u Hrvatskoj general pješačtva dr. h. c. vitez **Edmund Gleise von Horstenau,** te zapovjednik Marineverbindungsstaba sa svojim pobočnicima i zborom njemačkih mornaričkih častnika.

Svečanosti su prisustvovali diplomatski zbor s članovima svojih poslanstva, te vojničkih atašea prijateljskih i savezničkih zemalja.

Okolo mjesta gdje se je imao izvršiti svečani mimohod sakupilo se je veliko množtvo gradjana, koji su nestrpljivo kao i postrojeni mornari očekivali dolazak Poglavnika. Poglavnik je stigao na mjesto svečanosti u pratnji ministra Poglavnog župana, krilnog pobočnika, pukovnika **Viktora Prebega** i bojnika **Ice Kirina.**

U času kada je Poglavnik izišao iz samovoza, zasvirala je glasba državnu himnu, a pred Poglavnika je stupio zapovjednik hrvatske mornarice doadmiral Steinfel, koji mu je predao prijavak. Poglavnik je zatim obišao počastne postrojbe i polazeći prema mjestu gdje će primiti mimohod, Poglavnik se pozdravio s odličnicima, te zauzeo svoje mjesto.

Prije početka mimohoda, u prisutnosti Poglavnika, dignuta je uz zvukove hrvatske državne himne, hrvatska pomorska ratna zastava kojoj su počastne vojničke postrojbe kao i svi prisutni odali vojničku počast. Odmah nakon toga obavljen je pred Poglavnikom mimohod postrojba hrvatskih mornara.

Postrojbe je predvodio zapovjednik hrvatske pomorske legije kapetan bojnog broda **Andro Vrkljan.**

Nakon obavljena mimohoda pristupio je Poglavniku kapetan hrvatske pomorske legije kapetan bojnog broda Andro Vrkljan, da mu preda prijavak. Poglavnik je izrazio svoje zadovoljstvo zapovjedniku hrvatske pomorske legije, te se zadržao s njim u srdačnom razgovoru i predstavio ga odličnicima. Nakon toga Poglavnik je obišao uglednike i rukovao se s njima, a zatim je zašao medju narod, koji se sakupio na suprotnom pločniku, oduševljeno pozdravljajući hrvatskog državnog Poglavara. Poglavnik se rukovao s mnogima od prisutnih, a potom je sjeo u svoj samovoz i pozdravljen oduševljenim klicanjem i dugotrajnim pljeskom mnogobrojnog građanstva provezao se Poglavnik zagrebačkim ulicama u svoje dvore.

Sliedećeg dana održana je u zagrebačkoj prvostolnoj crkvi svečana služba Božja kao zahvala za sretan povratak naših mornara iz tudjine, a iza toga su održane zadušnice za one junačke sinove našega naroda, koji su daleko od Domovine položili svoje živote u borbi protiv neprijatelja, a za njezinu bolju i sretniju budućnost.

Pred katedralom je bio postrojen počastni sat zagrebačkog posadnog zdruga s glasbom te postrojbe hrvatskih mornara na čelu sa svojim častnicima i dočastnicima, takodjer sa svojom glasbom

Tu je bio ministar hrvatskih oružanih snaga ustaški pukovnik **Ante Vokić,** zapovjednik hrvatske mornarice doadmiral **Nikola Steinfl,** zapovjednik hrvatske pomorske legije kapetan bojnog broda **Andro Vrkljan,** zapovjednik grada Zagreba general i ustaški pukovnik **Adolf Sabljak** te visoki častnici domobranstva. Ustaške vojnice Poglavnikovih tjelesnih zdrugova i hrvatske ratne mornarice, veliki župan velike župe Prigorje ustaški pukovnik **Erich Lisak.**

Od njemačke oružane snage prisutni su zapovjednik Marineverbindungsstaba sa svojim pobočnicima i zborom njemačkih mornaričkih častnika.

U 8 sati stigao je pred katedralu **Poglavnik** u pratnji ministra Poglavnog župana i krilnog pobočnika pukovnika **Viktora Prebega** i bojnika **Ice Kirina.** U času kada je Poglavnik izišao iz samovoza zasvirala je glasba državnu himnu, a pred Poglavnika u pratnji svečanostnika kapetana bojnog broda Crisomalis stupa zapovjednik hrvatske mornarice doadmiral Steinfl i zapovjednik hrvatske pomorske legije kapetan bojnog broda A. Vrkljan i predaju Poglavniku prijavak. Poslije toga obišao je Poglavnik postrojbu počastne sati i postrojbe hrvatskih mornara, a zatim s odličnicima pošao u katedralu.

Iza održane službe Božje u prvostolnoj crkvi postrojili su se pred katedralom pripadnici hrvatske pomorske legije na čelu sa svojim zapovjednikom, kapetanom bojnog broda Androm Vrkljanom.

Postrojenim hrvatskim mornarima predao je ministar hrvatskih oružanih snaga ustaški pukovnik Ante Vokić, odlikovanja, koja im je podielio Poglavnik. — Medju ostalim odlikovan je i zapovjednik hrvatske pomorske legije kapetan bojnog broda Andro Vrkljan vojničkim redom željeznog trolista drugog stupnja s pravom na naslov viteza.

Ministar hrvatskih oružanih snaga održao je potom postrojenim hrvatskim mornarima govor, u kojem im je čestitao na odlikovanjima, naglasivši njihovo hrabro i neustrašivo držanje na Crnome moru, gdje su se suprotstavili zajedničkom neprijatelju Evrope. Posebno je čestitao prvom vitezu borcu u hrvatskoj mornarici, kapetanu bojnog broda Vrkljanu, pod čijim su vodstvom pripadnici hrvatske pomorske legije osvjetlali lice sebi i svom narodu. Pri koncu svog govora naglasio je ministar hrvatskih oružanih snaga nepokolebivu vjeru, da će se hrvatski mornari boriti na žalima hrvatskoga Jadrana isto tako junački i neustrašivo, kao što su se borili na obalama Crnog mora, te da su oni najbolji jamci sigurnosti hrvatske obale.

„OVAKO ĆEMO MI SVE MANTIJAŠE . . .“

Šestdeset i treći svećenik, koji je poginuo od dušmanske četničko partizanske ruke u roku od zadnjih triju godina, jest velečastni Rikard Weiss, kapelan u Modriči. Cielo jedno godište vrhbosanske nadbiskupije mladih svećenika, koji su polazili bogosloviju od godine 1935—1940 kod Isusovaca u Sarajevu, a zaredjeni 30. IV. 1939. položilo je svoje živote na oltar domovine. Prvi od njih pao je Ante Dujlović, koji je nadjen 12. VII. 1943. u provaliji veoma strmoj, ali ne dubokoj s tri rane vatrenog oružja i šestnaest uboda nožem i s raznesenim desnim laktom jamačno dum-dum nabojem. Osim toga vidjela se na njegovu obrazu na desnoj strani jaka mastnica od sredine nosa gotovo do izpod uha u širini od dva centimetra. Stradao je od četnika, jer je branio djevojačku čast i čistoću. Dogodilo se to u Gumjeri dne 11. VII. 1943. Kao župnik zabranio je svojim župljanima, da posjećuju njihove igranke i orgije te se radi toga zamjerio partizanima i morao stradati.

Drugi je Ivan Miletić, kapelan u Bieljini, bivši upravitelj župe u Višegradu, kojega su 26. XI. 1943. strieljali partizani, jer je učestvovao u borbi protiv N. O. V.

Treći je Rikard Weiss, rodjen 7. VIII. 1916. u Doboju. Imao je tri sestre i četiri brata. Brat mu Ante takodjer svećenik poginuo je kao vojni dušobrižnik, bojnik s hrvatskim borcima u Staljingradu 2. II. 1943. Dva mu brata Rudo i Emil djelatni su ustaše u P. T. S-u.

Rikard je bio borben Hrvat, revan i dobar svećenik, ponosan i neslomiv. Ni pred kim nije pokleknuo. Radi toga je u pet godina svoje svećeničke službe nakupio blizu dvadeset dekreta. Bio je upravitelj župe u Pećniku i u Rastovu, kapelan je bio u dva navrata u Sarajevu, pa u Brčkom, onda u Čardaku na Dolorosi kod Gradačca, bio je četiri mjeseca vojni dušo-

Dolazi ljeto . . .

Sjeveroamerikanci za novi poredak

Sredinom 18. stoljeća nije bilo Sjedinjenih američkih država. Sjeverna Amerika bila je zemlja crvenokožaca. Zemlja bogata žitom, srebrom i zlatom nakon odkrića (1492. god.) postala je mamac za Evropljane. Tri stoljeća selili su se onamo trgovci, muktaši i pustolovi. Kasnije se selila i sirotinja Evrope, da se iza nekoliko godina s punim džepovima novaca vrati u Evropu k svojoj obitelji, k svojoj grudi. Nastalo je trinaest sjeveroameričkih naseobina, trinaest englezkih veleposjeda, koji su imali svoju podpunu slobodu, samo što u toj slobodi nisu smjeli praviti ni čavala ni podkova, niti podizati bilo kakvu industriju; sve su morali uvoziti iz majčice zemlje Englezke. Ali zato su plaćali obilne poreze, samo ne dugo. 1776. godine proglasile su se te veleposjedničke naseobine nezavisnima, a kad ih je majka Englezka htjela »iztući«, onda su im pomogli — nitko drugi nego Francuzi zato, što su im Englezi nedavno u sedamgodišnjem ratu oteli gotovo sve kolonije, napose Kanadu i Indiju (1763. god.). Konačno, Englezi su morali priznati činjenicu, da su ih njihovi štićenici Sjeveroamerikanci u trinaest malih naseobina nadmudrili i pomoću Francuza izigrali.

Sjeveroamerikancima, toj grdnoj mješavini ne samo svih evropskih narodnosti i jezika, već i »mišmašu« Crnaca, Polinezijaca, Kineza i dr. nije bilo dosta, da budu politički i gospodarski samostalni. Domaćini, sjeveroamerički starosjedioci Indijanci, ljudi kao i drugi ljudi s pravom na život, morali su se povući u Alleghany gorje, da tamo zaštite svoje živote od »kulturnih« evropskih veletrgovaca i gangstera. Evropski Sjeveroamerikanci uspjeli su gotovo sve Indijance potući. Ostalo ih je do sada možda još oko 150.000. Zadnjih stoljeća Evropljani su napravili invaziju u Ameriku zbog zlata i bogatstva. Stvorili su 46 državica. Napravljen je novi poredak: Amerika Amerikancima! Da su to barem pravi Amerikanci-Indijanci, bilo bi i pravo i dobro. Ali to su evropski sinovi, potomci englezkih špekulanata, koji niti mogu zaboraviti na svoju evropsku majku, niti će prestati špekulirati.

Nastaje prvi svjetski rat. Sjeveroamerikanci, najbolji trgovci oružjem u poviesti svieta traže povod, da zaduže Evropu. Pri koncu rata pristupaju ratu — valjda po svom načelu »Amerika Amerikancima«! ? Šalju dva milijuna svojih »impozantnih« vojnika u tada neosvojenu Francuzku. Ali Niemce nisu mogli pobiediti ni vojnički, ni častno. Ta nisu to sigurno ni mislili! Već što? Trebalo je Evropu zadužiti. Zato su se dosjetili pa brže bolje poslali svoje »impozantne« rulje u pomoć Englezima i Francuzima, a Niemcima sa svojih 14 Wilsonovih točaka o pravednom miru i slobodnom samoodredjenju nabajali, neka odustanu od daljnjeg prolievanja krvi, jer Wilson u 14 točaka zajamčuje pravedan mir. Wilsonove točke ostale su samo mrlje na podmukloj i gangsterskoj američkoj duši. Tada su Sjeveroamerikanci napravili drugu invaziju: na evropske pare. Stvorili su za sebe novi poredak, a taj se sastojao u tomu: svi smo mi dugovali Englezkoj, a Englezka Americi.

Eto i drugog sve-svjetskog rata. Sjeveroamerikanci priskoče u pomoć Englezi-

brižnik, satnik, a mučenički je svršio kao kapelan u Modriči kod častnog starine župnika preč. gospodina Franje Jurića, koji ga je volio kao sina i brata.

U svim mjestima, u kojima je svećenički radio, ostavio je stotine i stotine prijatelja, koji za njim duboko žale. Premnogi od njih, a to odmetnici ne vide i ne znaju, kada ovako sude i strieljaju, nisu tako plemeniti, da bi njegovu mučeničku smrt kršćanski jednostavno samo oprostili i prežalili, nego će tražiti pravednu kaznu i krvavu osvetu.

Odveli su ga 23. ožujka 1944. navečer, baš se je u svojoj sobi Bogu molio. Morao je najprije na njihovu komandu u Modriči. Tamo su ga poslije vidjeli kako je sav izubijan, natečen i krvav. Ali podnosio je muke mužki, strpljivo, bez ijedne rieči. Jedan je odmetnik glasno izjavio: »Ovako ćemo sve mantijaše . . .« Svezanog su ga odveli u Gradačac te tamo izdali sliedeću presudu:

»Stalni vojni sud pri komandi područja Trebaljsko-posavskog izvršio je 24. III. sudjenje sledećim osobama: 1. Rikardu Weissu, rkt. svećeniku iz Modriča, star 28 godina, narodnosti Austrijanac, pripadnik kulturbunda. Obtužen je radi toga, što je verbovao prebjegle domobrane i seljake u ustaške bande u Prud i u druge grupe, iako je za celo to vreme N. O. V. bila prisutna u ovim krajevima. Pored svega toga i nakon opomena isti je prilikom pojave S. S. vojske u Semberiji i okolini Brčkog javno ispoljavao neprijateljstvo prema N. O. V. i govorio je javno, kako je došao poslednji čas za N. O. V. te medju narod ubacivao panične vesti i k tomu pokušao svestno pokolebati moral naroda, kojemu su poznata sva zločinačka dela i haranje fašističke horde.«

S njime su strieljani Petar Franjić i Ivan Stanić, seljaci iz Pruda.

Ponosni smiešak bio je njegov odgovor. Prezime mu je bilo — krivnja. Na njihovu šaljivu osudu uobće nije odgovarao, a mi svi znamo, da je Rikard bio samo Hrvat iz prave ustaške obitelji, a evo odmetnici ga sude radi toga, što je imao njemačko ime. Važno im je dakle bilo samo osuditi i ubiti čovjeka, a krivnja bila ili ne bila.

Jedan Srbin, koji se otimao, da ga baš on strielja, sam je govorio, da mu je puška dvaput zatajila, kada je htio opaliti. Istom kad je pograbio drugu pušku, onda ga je ubio.

Po pričanju samih odmetnika poginuo je junački, nije ni okom trepnuo, nije tražio pomilovanje. Sa svojim je životom obračunao *i davno mu je bilo jasno i poznato, što čeka prije ili poslije svakog katoličkog svećenika Hrvata u komunističkoj državi.*

Strieljan je 24. ožujka 1944. u deset sati navečer. Vrieme je cieli dan bilo mirno, toplo i vedro, a iza njegove smrti odjedanput se naoblači i nakostruši, a gusti snieg, koji je počeo padati, pokazao je bjelinu i nevinost jedne svećeničke duše.

Rikard Weiss radio je uviek ustaški uporno i izdržljivo medju malim svietom, seljacima, radnicima i željezničarima, bez plaće, bez časti i bez odlikovanja. Mnogu je suzu obrisao, mnogu je nevolju ublažio, a sirotinji je bio i otac i majka.

Ti si, dragi Rikarde, već zadobio mučeničku palmu, a prije Tebe su to učinile čitave čete hrvatskih po izbor junaka. Ti nam kod Svevišnjega izprosi jakost i tu milost, da još čitave legije hrvatskih boraca budu uviek spremne da i poginu prije, nego što bi neprijatelj mogao pokolebati vjeru ili samo nauditi Poglavniku i dragoj Nezavisnoj Državi Hrvatskoj.

E. B.

---

ma, da im skrhaju vrat u njihovoj imperialističkoj politici. I opet sjeveroamerikanski špekulanti i judotrgovci hoće »novi poredak« (dakako »demokratski«!?). Na Evropu su već napravili invaziju, kojoj je bitno: uništiti evropsku kulturu, napor ljudskog duha kroz vjekove. (Treća invazija!) Oni sada traže novi poredak s načelom: englezke kolonije i englezka uporišta Amerikancima — makar samo na devetdeset i devet puta devet godina. Zato su se i spremili na invaziju: 1. u Englezku s vojskom i mornaricom, da je zaštite« i 2. s gangsterskim zrakoplovima »Liberatorima« (t. j. osloboditeljima!?) nad evropsko tlo, da oslobode Evropu od svega dobroga i kulturnoga, jer gangsteri nemaju smisla za kulturne vrjednote, već znadu samo za sjaj zlata i miris dolara. Ta, nije ni čudo! Sjeveroamerikanci nisu nikada ni imali svoju rodoljubnu vojsku. Tamo postoje samo plaćenici, koji u prolievanju krvi nedužnih evropskih žena i djece traže premije i nagrade za svoja bombarderska lietanja. Zato oni i mogu biti »iskreni« saveznici boljševika, jer ni ovima nije stalo do kulture, duhovnosti, već samo do komesarstva nad sputanom i bezkućnom klasom ljudi, koji bi postepeno trebali postati nerazumne životinje, bez duha, a gdje nema duha — duše — tamo nema ni kulture, nema ni pravednosti ni čovječnosti.

Englezka špekulacija odgojila je svoje sjeveroameričke naseobine upravo savršeno. Smjesa svih mogućih rasa i narodnosti u američkim državama nastala je zbog jagme za bogatstvom i zlatom svega evropskog ološa. A predstavnici i vodje sjeveroameričkih država, jasno je, da moraju biti potomci izabranog, ali i prokletog židovskog naroda, koji se za ljubav prema biblijskom zlatnom teletu odrekao Boga, duše i čovječnosti. Gangsteri su njihov izdanak! Njihov je ideal, da se jednom sav sviet — smrvljen u prah i pepeo — pokloni njihovom zlatnom teletu. Tvar toga teleta ima biti zlato, a oblik: gangsterski imperializam, sredstva pak za stvaranje tog zlatnog teleta, bit će, da su razorna bombardiranja nevinih ljudskih života. Države će praviti kakve budu sami htjeli, a demokracija naroda sastojat će se u pokoravanju gangsterima. To bi imao biti njihov »najnoviji poredak«.

Mi ustaški Hrvati dobro znamo, da su sjeveroamerikanski gangsteri bili i bit će špekulanti i judotrgovci. Žalimo samo to, što u Sjevernoj Americi toliki naši dobri evropski potomci, pa i naši hrvatski sinovi, moraju pod silu pomagati taj židovsko-gangsterski »novi poredak«, koji Ameriku, zemlju zlata, postepeno vodi u propast i to takvu propast, koja će poslije ovog svesvjetskog klanja biti prvorazredni poviestni primjer za vjekove. Najpravednija i najpametnija politika za Sjeveroamerikance bila bi: čišćenje svoje kuće, svoje Amerike od judotrgovaca oružja i bomba, čišćenje svojih gradova od gangstera, koji im ugrožavaju živote u pol biela dana, i učvršćivanje svog načela: Amerika Amerikancima. To bi za njih bio kudikamo sretnije odabrani novi poredak, koji bi počivao na blagoslovu, a ne na prokletstvu miljuna i njihovih Amerikanaca i naših Evropljana. Bog im prosvietlio pamet, dok ne bude prekasno.

M. P.

ZASJEDA

Osam je sati na večer. Na željezničkoj postaji H. u jednom zatvorenom teretnom vagonu nalazi se pisarna 1 sata ... ustaške bojne. U vagonu nalaze se i dva kreveta. Tu je ujedno i »spavača« soba zapovjednika sati. U jednom kraju vagona nalazi se pisaći stol. Sada na tom stolu gori petrolejska svjetiljka, koja obasjava ozbiljna lica zapovjednika sati i njegova dva dočastnika. Tu se nalazi još jedan »civil« i ja. Taj civil je prije dva dana prebjegao od partizana i javio se zapovjedniku posade u H. Dao nam je vrlo važna obavještenja. Danas odprilike oko 9 sati izmedju H. i Z. prolazit će partizanski glasnici, koji će nositi poštu. Treba im sada spremiti klopku.

Nacrt je gotov. Zapovjednik uzima jedan roj sa dvie strojnice. Već je mrak. Ustaše se nečujno približuju svome cilju, gdje bi odprilike trebali proći glasnici. Naš civil ide sam malo napried.

Kroz noć se začuje trokrati zvižduk. Mala stanka. U nama je zastao dah. Ponovo se začuje prigušen zvižduk takodjer trokrati. To je bio odziv na zvižduk našega »civila«. Bio je ugovoreni bojni zov, koji je značio, da je zrak čist, t. j. da je put slobodan. Već se čuje približavanje »drugova«, lagani žamor medju njima, približavali su se sve bliže i bliže. Već su na par koraka od nas.

U nama je zastao dah. Nervoza! Došli su medju nas.

Oštri poziv: »Predaj se! Odlaži oružje!«

Pokušali su bježati ali ustaška strojnica bila je brža, spriečila ih je u toj namjeri. Za čas su bili savladani. Bilo ih je sedam. Plien je bio od neprocjenjive vriednosti za nas. Nosili su vrlo važnu poštu. kao i razno promičbeno tvorivo. Plien u oružju takodjer odličan. Englezki strojosamokresi, puške i samokresi. Glasnici kao i plien odvedeni su na postaju H. Pošto su poštu bili bacili u neku mlaku, bila je sva mokra. Ja sam se dao na sušenje iste.

Medju poštom se je nalazio i jedan paket, adresiran na radiotelegrafista N. N. Bio je zapečaćen na nekoliko mjesta. Na paketu je pisalo: Pazi! Radio lampe. Baš nam to i treba, rekli smo svi u jedan glas, jer su naše žarulje izgorile. Otvorili smo paket. Imao je tri omota. Tek u trećem omotu bio je sadržaj, ali ne žarulje nego fine »cuba« cigare, duhan i papirići. Složili smo se, da nije ni to na odmet. Čak naprotiv! Zadovoljniji smo sa cigarama nego da su bile žarulje za radio. Odmah smo zapušili svaki po jednu.

Počelo je izpitivanje zarobljenika. Jednog po jednog. Svi su se branili, da su tek tri mjeseca u partizanima, svi su tobože bili prisiljeni. Mi smo Hrvati, govorili su.

Poslije smo doznali, da je jedan od njih bio »sekretar« SKOJ-a. Pronašli smo poslije i njegov dnevnik i teku, u kojoj je pisao svoje »literarne radove«. Listao sam po dnevniku. Po svemu se vidi, da je na koncu uvidio svoju zabludu, što je otišao medju partizane. Izmedju ostalog piše i ovo: »Nije baš sve onako kako su nam govorili.« Žali se na lošu hranu i na nedrugarstvo. Neki imaju sve, a drugi opet ništa. Moral organizacije je loš, ima i prostitutki u malo »boljem« obliku. Histerične su. To je komunizam bez maske.

Prosvjetničar
MIRKO STILINOVIĆ

Zalog sa Kozare

Na planini suroj na Kozare vrhu
bančila se sila pakla i sotone.
Tu prokletih duše u djavolju svrhu
podigoše logor crvene kolone.

Otrovana srdca, potamnjela uma,
iz lješina djavla, pobješnjelih crvi,
hijene, grobari, nemir mirnih šuma,
u ljudskoj spodobi zvjeri željne krvi!

Napiše se patnja, opiše se boli
sirotinje naše, hrvatskoga puka.
Poklaše nam djecu — na kolce ih boli,
pokapaše žive sred najvećih muka.

Tada truba jeknu. »Za dom spremni«, ču se
te sa sviju strana srnuše junaci
i jednu po jednu tu zvjer u prah sruše.
Sad na vrhu gore viju se barjaci:

ustaštva i časti, vjere našeg roda.
A krv, što je pala — to je naša dika,
iz tog niče život i prava sloboda,
to j' jedini zalog nam uz Poglavnika!

Odgovaramo suradnicima

Vojničar XI. Ustaške bojne: Poslano nije za tisak, potrebno još vježbati.

Čast. namj. Tečajac Brod — ovakove vrsti sastavci nam ne odgovaraju. Naime nas više zanima rad i život pokreta, nego li pohvala pojedinaca.

Stilinović M. Stvar ulazi.

Vojnička ljubav — stvar nije za nas.

D. — Jedno ulazi, a drugo će počekati. Potrebno je da znademo i pravo ime suradnika, a uz njega neka je naznačeno i prikriveno.

Milan Babić — Pjesmu ćemo uvrstiti, samo je potrebno čekati dok dodje na red.

Tomislav K. Zastavnička škola — Za natječaj prekasno stiglo. —

NAŠA ANKETA

U jednom od prošlih brojeva najavili smo anketu, dakle razgovor čitatelja o listu. Što se kome svidja u listu, što pak ne. Što tko odobrava, a što bi želio, da se više iztakne ili da se manje piše ili ukloni. Da list što više približimo većini naših čitatelja — a to su ponajviše naši borci — potrebno je da upravo oni jave i pišu svoje želje i zapažanja. Eto jednog lista od ust. por. Z. H.

»Čitao sam da bi bilo poželjno da se javi, što bi trebalo tiskati u listu Ustaša, te sam u namjerno vodjenim razgovorima s vojničarima i dočastnicima svoje sati i IV. bojne zapazio neke njihove primjetbe i želje, koje ću biti slobodan iznieti. Za ovaj put ograničit ću se samo na jedan prigovor i želju, a to je: dobar dio momčadi je češće pitao zašto u Ustaši ima vrlo malo pjesama. Misle pri tom uglavnom i samo pjesme narodnog sloga t. j. deseterac.«

Očekujemo i daljnje želje naših čitatelja.

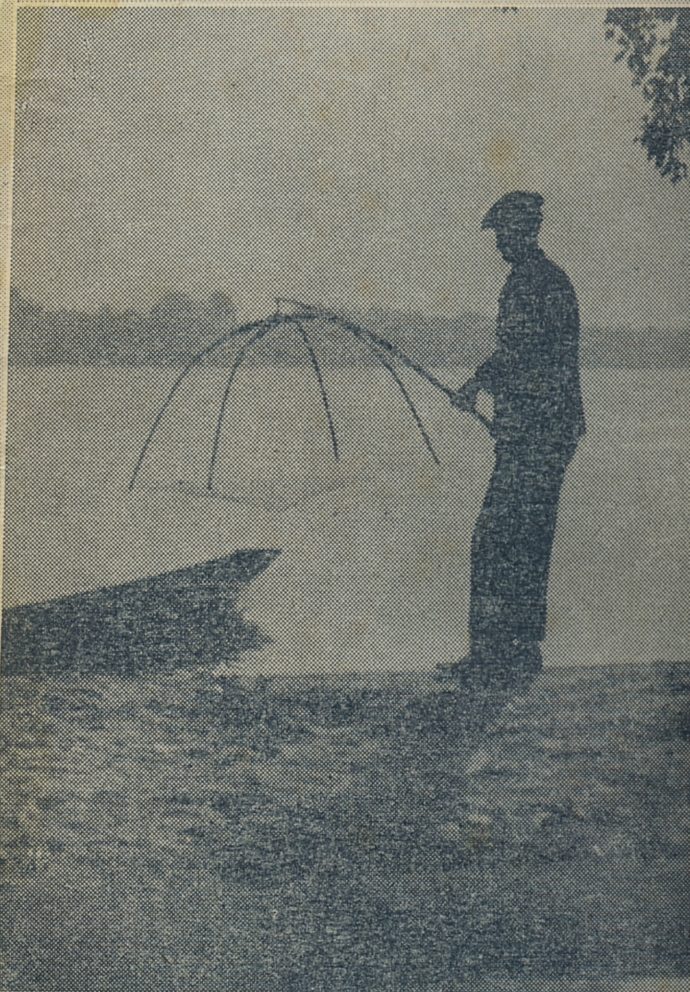
Sve slati na naslov:

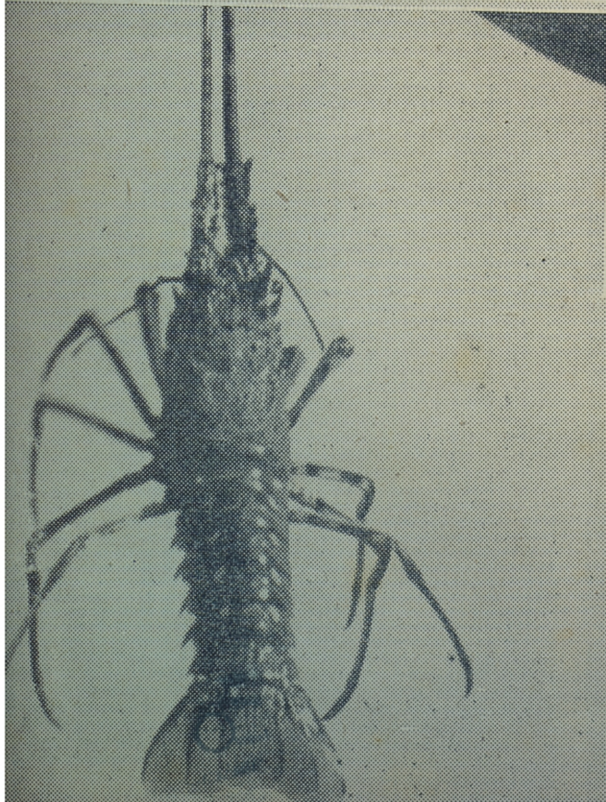
Uredničtvo lista »Ustaša«
ZAGREB
Berislavićeva ulica 10

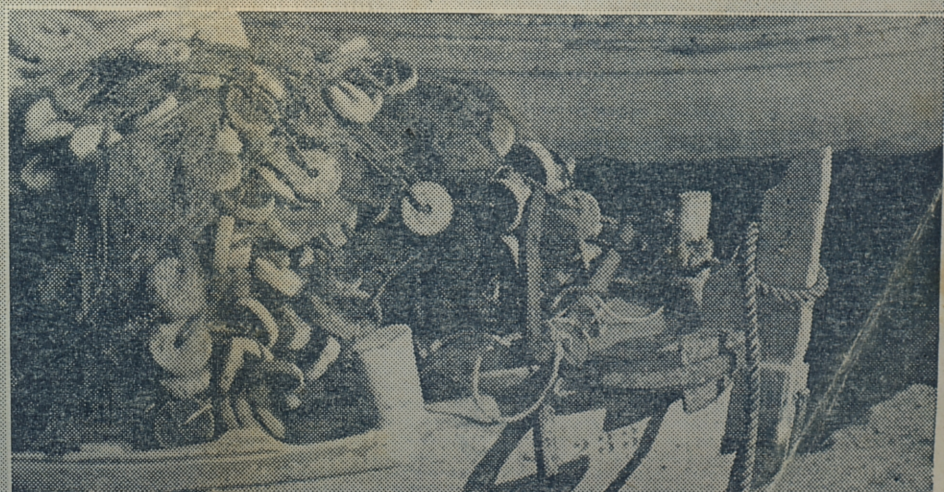
»Ustaša«, vjestnik hrvatskog ustaškog oslobodilačkog pokreta. — Izdavač i vlastnik Ustaški Nakladni Zavod. — Ravnatelj i glavni urednik poglavni pobočnik Mijo Bzik. Uredničtvo i uprava: Berislavićeva ulica 10. — Brzoglasi: Uredničtvo: 79-00, Uprava: 64-06. — Čekovni račun br. 49.456. — Izlazi tjedno. — Pojedini broj stoji 4 Kune. — Predplate: mjesečno 16 Kuna, četvrtgodišnje 48 Kuna, polugodišnje 96 Kuna, godišnje 192 Kune. — Tisak Tiskare Ustaškog pokreta, Berislavićeva ulica 10. — Za tiskaru odgovara Viktor Smokvina, Zagreb, Medovićeva ulica 2.

Iz života ribara na Hrvatskom Jadranu

NA JADRANU

Snimke P. B.

